

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 169:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af en mulighed for, at folkekirken og andre trossamfund kan medvirke ved indgåelse af registreret partnerskab.

Af Kamal Qureshi (SF) m.fl.
(Fremsat 13/4 2004).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Med dette forslag til folketingsbeslutning ønsker forslagsstillerne at åbne mulighed for, at folkekirken og andre trossamfund kan medvirke ved indgåelse af registreret partnerskab, og få fjernet de lovmæssige hindringer for, at trossamfund, hvis præster og andre i lignende stillinger har bemyndigelse til at foretage vielse, også kan udarbejde ritualer og foretage vielser af homoseksuelle par med samme retsvirkning som registrering i henhold til lov om registreret partnerskab.

Det er prisværdigt, at der med beslutningsforslaget ikke lægges op til, at trossamfund skal pålægges en forpligtelse til at forestå registrering af partnerskab. Det ville, som forslagsstillerne selv er opmærksomme på, være udtryk for en meget vidtgående indblanding i forhold, der må anses for at være trossamfundenes indre anliggender.

Regeringen konstaterer, at den fremherskende opfattelse så vel i folkekirken som i andre kristne trossamfund, der virker i Danmark, er, at ægteskab og partnerskab mellem to mennesker af samme køn er væsentlig forskellige forhold, og at det ikke er muligt at ligestille ægteskab og partnerskab i den kirkelige forståelse og praksis.

Det er desuden regeringens vurdering, at der også blandt de ikkekristne trossamfund i Danmark er den fremherskende opfattelse, at ægteskab og partnerskab mellem to mennesker af samme køn er væsentlig forskellige forhold, som ikke kan sidestilles i en religiøs forståelse og praksis.

Biskopperne i den danske folkekirke udtrykte deres opfattelse af forskellen mellem ægteskab og partnerskab i en presseudtalelse den 28. oktober 1997, som blev udarbejdet efter et folkekir-

keligt udvalgsarbejde om forslag om kirkelig velsignelse af registreret partnerskab.

Det hed i denne udtalelse bl.a.:

»Biskopperne fastholder ægteskabet som Guds gode ordning for livsfællesskabet mellem mand og kvinde og som ramme om familiens liv og børnenes opvækst. Vi fastholder synet på ægteskabet, som det kommer til udtryk i de bibelske skrifter og vor kirkelige forståelse. Dette syn på ægteskabet anfægtes ikke af, at der er mennesker, der lever i registreret partnerskab. Det registrerede partnerskab henter ikke sin begrundelse eller identitet i ægteskabet, men i de pågældendes ønske og dermed egen ansvarlige beslutning om at ville leve deres liv i forbundethed med et menneske af samme køn.«

Det bør tilføjes, at samtidig med at biskopperne med disse ord gav udtryk for, at der er væsentlige forskelle mellem ægteskab og partnerskab mellem to mennesker af samme køn, så understregede de, at de samstemmende tager afstand fra den kristelige fordømmelse af mennesker, som åbent har tilkendegivet og truffet beslutning om at leve sammen i registreret partnerskab.

Kl. 10.05

Biskopperne pegede også på, at den folkelige og kirkelige debat har vist stor modstand mod en kirkelig institutionalisering af registeret partnerskab med et autoriseret ritual for velsignelse af et allerede registreret partnerskab.

Biskopperne henviste i stedet til, at den kirkelige lovgivning giver mulighed for, at en præst i folkekirken, som er villig til det, kan imødekomme et ønske om en gudstjenestelig markering af indgåelse af et registreret partnerskab.

Når det således fremhæves, hvordan biskopperne i folkekirken forholdt sig for 7 år siden, vil nogen uden tvivl indvende, at en afvisende holdning fra folkekirken ikke kan eller bør begrundes, at der heller ikke i noget andet trossamfund skal være mulighed for, at en præst eller en anden person i en lignende stilling kan medvirke ved indgåelse af registreret partnerskab.

Men som nævnt er det regeringens vurdering, at den grundholdning til ægteskab og partnerskab, som her er ekspliciteret ved biskoppernes udtalelse, i meget vid udstrækning deles af så vel de øvrige kristne trossamfund som de ikkekristne trossamfund, der virker i Danmark.

En ændring af lovgivningen, således at der bliver mulighed for, at præster eller andre i lignende stillinger kan medvirke ved indgåelse af registreret partnerskab, hvis trossamfundet øn-

sker det, kan derfor godt opfattes som en utidig politisk indblanding i trossamfundenes indre anliggender, så længe det ikke er trossamfundene selv, der udtrykker markante ønsker om at få åbnet for sådan en mulighed.

Opfattelsen af ægteskab og partnerskab mellem to mennesker af samme køn er til dels teologisk eller trosræssigt begrundet, uanset om man ser på det fra folkekirkelig side eller fra et andet kristent eller ikkekristent trossamfunds side.

Opfattelsen bygger til dels også på kulturelt betingede forudsætninger. Kulturelt betingede forudsætninger er jo som bekendt altid under forandring, og der er i historien mange forskellige eksempler på, at ændringer i de kulturelt betingede forudsætninger i løbet af nogen tid har påvirket til forandring i religiøse opfattelser og religiøs praksis. Det vil muligvis også på et tidspunkt ske med hensyn til trossamfundets holdning til praksis i forbindelse med indgåelse af registreret partnerskab.

Efter regeringens opfattelse er det imidlertid ikke sket på nuværende tidspunkt. Regeringen ønsker derfor heller ikke på nuværende tidspunkt at medvirke til en ændring af lovgivningen som foreslået i det foreliggende beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Jeg vil gerne takke ministeren for, at ministeren netop fremhæver, at det her forslag ikke på nogen måde vil påtvinge trossamfundene at foretage nogle bestemte handlinger, tværtimod, vil jeg næsten sige. Derfor vil jeg netop gerne spørge ministeren, hvad begrundelsen for afvisningen af forslaget så er, for jeg mener, at hvor vi med forslaget ikke ønsker at pålægge trossamfundene at handle på en bestemt måde, kommer ministerens holdning netop til at gøre det modsatte. Ministerens holdning gør jo netop, at de præster eller andre personer i de trossamfund, der skulle ønske at vie homoseksuelle, rent faktisk lovgivningsmæssigt på grund af en politisk indblanding er forhindret i det i dag. Er det korrekt?

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Nej, det er ikke korrekt. Trossamfundene har ikke ønsket denne ændring. Jeg har ikke fået nogen som helst henvendelser fra et eneste trossamfund, som har bedt om at få ændret lov om registreret partnerskab på en sådan måde, at de

kunne indføre en kirkelig eller en religiøs ceremoni i forbindelse med registrering af partnerskab i deres trossamfund.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Det er muligt, at ministeren ikke har fået en henvendelse fra nogen officielle repræsentanter for trossamfund, men der kan jo stadig væk godt være enkeltpersoner inden for de enkelte trossamfund eller for den sags skyld nogle trossamfund, som ikke er – hvad skal man sige – de store organiserede trossamfund, som godt kunne tænke sig at benytte sig af den her mulighed.

Jeg synes, det er en et lidt bagvendt argumentation, ministeren kommer med, at fordi der ikke er nogen, der beder om at få den her mulighed, skal de overhovedet ikke have muligheden. Hvis nu ministeren gik ind og støttede det her forslag, ville det jo ikke være sådan, at de trossamfund, som ikke ønsker at bruge muligheden, bliver påtvunget det. De kan jo bare reelt set lade være, kan man sige. Så jeg kan ikke forstå, at det, at der ikke er nogen, der ønsker at benytte sig af en sådan mulighed, skulle være et argument for, at man ikke giver dem den mulighed.

Kl. 10.10

Ministerens regering og parti plejer jo hele tiden at tale om det frie valg. Hvorfor ikke lade trossamfundene få det valg, at de kan benytte sig af lovgivningen eller lade være, men i det mindste får muligheden for at gøre det?

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Nu er det jo sådan, at vi ikke blander politik og religion i Danmark. Derfor er det trossamfundenes egne ønsker, der tæller, og som tidligere sagt har jeg ikke på noget tidspunkt fået nogen henvendelse fra noget trossamfund, som synes, at det er snærende bånd, der er pålagt dem, at de ikke kan foretage registreret partnerskab i deres trossamfund.

Vi lever i et åbent, demokratisk samfund, det ved hr. Kamal Qureshi jo også, og derfor er den offentlige debat jo ligetil. Man henvender sig gerne til regeringen, gerne til ministre, gerne til folketingsmedlemmer for at få ændret på lovgivningen.

På det her område har der ikke været nogen henvendelser fra trossamfundene, så derfor er det en politisk indblanding, når hr. Kamal Qureshi fremsætter dette forslag.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det er lidt skægt, når ministeren indleder med at sige, at her blander vi ikke politik og religion sammen, hvorefter ministeren siger: Vi har ikke fået nogen henvendelser fra trossamfund, der har haft et sådant ønske. Jamen hvis der var en reel adskillelse af kirke og stat, så var der vel ikke nogen grund til, at noget som helst trossamfund skulle henvende sig for at få lov til noget som helst. Så ville det jo være sådan, at trossamfundene blot kunne gøre som de ville.

Det er jo sådan set det, der er pointen med det forslag, som SF har fremsat, nemlig at det skal være op til trossamfundene selv.

Det er fuldstændig korrekt, som ministeren siger, at det ikke nødvendigvis er sådan, at alle vil benytte sig af den retlighed, ligesom det ikke er alle, der benytter sig af en retlighed om forsamlingsfrihed. Men er ideen ikke den, at debatten alene skal foregå mellem homoseksuelle på den ene side, som har et ønske om at få lov til at blive viet, og kirken på den anden side, som har en holdning til, at det ønsker kirken ikke, i stedet for den her utidige indblanding fra staten i en debat, som burde ligge uden for statens regi?

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Ja, men fru Pernille Rosenkrantz-Theils holdning er jo, at kirke og stat skal være totalt adskilt. Og fru Pernille Rosenkrantz-Theil mener formodentlig så også, at man skal skille den borgerlige vielse myndighed fra den kirkelige vielsesmyndighed. Hvis det er fru Pernille Rosenkrantz-Theils holdning, må det jo passe fru Pernille Rosenkrantz-Theil ganske glimrende, at det netop er skilt på dette område. Der er netop ikke nogen sammenblanding af en borgerlig myndighed og en religiøs kirkelig myndighed.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Vi behandler et konkret beslutningsforslag her i salen i dag, som er SF's beslutningsforslag. Ministeren har ret i, at jeg ville have fremsat et andet, hvis det var mig, der skulle fremsætte det, men det er ikke det, vi debatterer.

Jeg skal blot bede ministeren bekræfte, at der faktisk er lovgivning, der forhindrer et trossamfund i at foretage en vielse af homoseksuelle, fordi ministeren bliver ved med at påstå, at der ikke er nogen sammenblanding af kirke og stat i det her tilfælde. Men tilfældet er vel netop, at

der faktisk er lovgivet, altså at staten har blandet sig.

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Der er intet til hinder for, at et trossamfund kan have en religiøs ceremoni i forbindelse med en vielse eller et registreret partnerskab. Det må jo passe Enhedslistens ordfører ganske glimrende, for Enhedslisten har, så vidt jeg ved, den holdning, at man ikke skal blande religion og politik, og at staten overhovedet ikke skal blande sig i trossamfundenes forhold.

Her har vi netop et eksempel, hvor man kan have sine religiøse ritualer i forbindelse med et borgerligt indgået registreret partnerskab, og derfor er det højst besynderligt at høre fru Pernille Rosenkrantz-Theil gøre sig til talsmand for, at nu skal staten blande sig på det her område.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det var den sidste ordveksling, der fik mig til at markere, og jeg vil formulere det som et spørgsmål til kirkeministeren: Er det ikke rigtigt, at den velsignelse, som kirkeministeren netop nævnte, forudsætter, at der på forhånd er indgået et registreret partnerskab, som har gyldighed i den civile lovgivning, hvorimod et heteroseksuelt ægtepar alene gennem den kirkelige vielse får den fulde juridiske konsekvens af ægteskabs indgåelse? Det er ikke sådan, at den kirkelige vielse eller velsignelse i sig selv er nok for det registrerede par. De skal være registreret i forvejen ved den civile myndighed.

Kl. 10.15

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Det er helt korrekt. Det er sådan, at et registreret partnerskab skal være registreret hos de borgerlige myndigheder, og hvis man så som homoseksuel har et ønske om at få kirkens velsignelse af sit parforhold, henvender man sig til kirken, præsten, eller hvis andre trossamfund har en lignende holdning, henvender man sig der, og så kan man så få en velsignelse af det borgerligt registrerede partnerskab.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Så var det jo sådan, som jeg også havde forstået det, og jeg takker for det svar.

For det almindelige heteroseksuelle ægtepar er det altså nok, det er tilstrækkeligt at blive viet i kirken. Man har ikke nødvendigvis at foretage den borgerlige vielse, sådan som det i øvrigt er i mange lande, hvor man både skal borgerligt vies og kirkeligt vies. I Danmark er det sådan, at man som heteroseksuelt par kan nøjes med at blive viet i kirken, og så gælder det også for hele den juridiske konsekvens af ægteskabet.

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Det er korrekt. Det var jo netop det, der dannede grundlag for det udvalg, jeg nævnte i min besvarelse af beslutningsforslaget. Det var debatten om det, der lå til grund for det udvalg, som afgav sin betænkning, sin rapport, i 1997, som så betød, at biskopperne i folkekirken blev enige om, at hvis man skulle holde sammen på den meget store, brede og rummelige folkekirke, vi har, var det nødvendigt at finde et kompromis, som kan holde, og kompromiset var en mulighed for en velsignelse af det registrerede partnerskab.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er der ikke flere bemærkninger til ministeren. Vi siger tak til ministeren og går videre til ordførerne, og det er først fru Birthe Rønn Hornbech.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg kan sige, at vi i Venstre helt kan henholde os til den redegørelse, kirkeministeren er kommet med, og derfor vil jeg ikke gentage alt, hvad kirkeministeren har sagt.

Der er jo mange uafklarede punkter i det forslag, som jeg meget håber at forslagsstillerne i dag vil afklare, og jeg vil godt allerede nu fra Folketingets talerstol høre forslagsstillerne besvare mine spørgsmål, så vi kan høre, om forslagsstillerne smyger sig udenom.

Det, man jo ønsker med dette forslag, er, at præster – lad os nu kalde dem det med et generelt ord – i alle trossamfund skal have en mulighed for at være juridisk myndighed, når homoseksuelle vil gifte sig. Det vil sige, at der i alle de kirker, der overhovedet ikke vedrører folkekirken, er frit slag, idet folkekirken er den eneste kirke, der er undergivet lovgivning.

Alle andre trossamfund har i dag frit slag med hensyn til at lave ritualer, og derfor vil jeg gerne spørge forslagsstillerne: Er der i dag et ritual for, og i hvor mange muslimske menigheder i Danmark er der et ritual for, at man efter

den borgerlige vielse får den kirkelige – ja, nu siger jeg kirkelige, jeg ved ikke, hvad det hedder – får den muslimske velsignelse i de muslimske menigheder? Hvordan har man klaret det med ritualerne? Er der forskel på ritualerne for heteroseksuelle og for homoseksuelle?

Jeg har i hvert fald brudt min hjerne en del med, hvordan man skal klare det, for det er jo sådan i den danske folkekirke, og nu læser jeg så op af Salmebogen, at der står i bryllupsritualet, at Gud skabte mennesket i sit billede som mand og kvinde. Det gentages nogle gange i ritualen, at Gud skabte mennesket som mand og kvinde.

Kl. 10.20

Derfor vil jeg gerne høre forslagsstillerne, hvis forslagsstillerne overhovedet gider at høre efter, hvad der bliver sagt fra Folketingets talerstol. Måske vil forslagsstillerne slet ikke høre efter, hvad der bliver sagt, og hvad der bliver spurgt om! Jeg spørger altså: Hvordan vil man klare det med de ritualer? Bliver det så sådan, hvis forslagsstillerne skulle bestemme, at alle heteroseksuelle, som bliver gift i folkekirken i dag, skal tvinges til et nyt ritual, som er ens for alle? Eller har man tænkt sig, at der skal være to ritualer, sådan at der altså bliver A- og B-ægteskaber?

Det har jeg gået og funderet meget over, men jeg var selvfølgelig klar over, at jeg ville få et klart svar både på det og på, hvor mange muslimske menigheder der i dag har ritual for homoseksuelle.

Jeg har selvfølgelig fæstet mig ved det samme som kirkeministeren, nemlig at det jo er sådan, at man skal søge om vielsesbeføjelse. Jeg har ikke iagttaget det, og Kirkeministeriet kender altså ikke til ønsker om, at man er blevet bedt om, at den vielsesbeføjelse også skulle gælde for homoseksuelle. Det ville jo være den naturlige vej, hvis der virkelig var et utroligt pres f.eks. blandt de muslimske menigheder.

Folkekirkens stilling kender vi, og den har kirkeministeren fortalt om i dag. Men lad os nu forestille os, at der virkelig var et pres blandt de muslimske menigheder, og at de fik vielsesbeføjelser og kom og sagde, at det er meget kedeligt, men her kan vi ikke gøre det, for vi har de og de ritualer, så vil jeg sige, at så vil vi selvfølgelig overveje den sag for muslimernes vedkommende. Hvis vi gør en indskrænkning, som er helt utålelig over for den muslimske kirke, må vi naturligvis se på det igen.

Men som medlem af folkekirken kan jeg i hvert fald henholde mig til det, som biskopper-

ne har bestemt, hvor der i dag er forskellige muligheder inden for den folkekirkelige ordning. Så kan jeg i øvrigt betro forslagsstillerne, at det er sådan, at alle, der kommer til gudstjeneste, får velsignelsen.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg tror, at vi lader ordføreren blive stående et øjeblik. Hr. Kamal Qureshi har en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Jeg tror ikke, at fru Birthe Rønn Hornbech behøver at bekymre sig om, at hendes røst ikke bliver hørt af undertegnede. Jeg skal nok komme ind på de spørgsmål, men nu er forretningsordenen sådan, at jeg ikke kan svare på de spørgsmål, men det får jeg så lejlighed til senere.

Jeg vil gerne spørge fru Birthe Rønn Hornbech, om det ikke netop er sådan i det her forslag. Jeg tror, det er korrekt, at fru Birthe Rønn Hornbech har ledt efter nogle retningslinjer, men er det ikke korrekt, at i forslaget er der i øvrigt ingen indblanding i, hvordan et trossamfund i øvrigt skulle ønske at indordne sig i forhold til, hvad det nu vil med hensyn til heteroseksuelle og homoseksuelle?

Forslaget lægger jo lige præcis op til, at man fjerner den politiske og lovgivningsmæssige indblanding, der er i trossamfundets muligheder for at vie homoseksuelle, sådan som det er i dag. Hvordan trossamfundet så efterfølgende vælger at benytte sig af lovgivningen eller undlade at benytte sig af den frihed, det får, er op til trossamfundet selv.

Er det ikke korrekt, at det her forslag vil give trossamfundene en større frihed til selv at tilrettelægge vielsesritualet eller lignende, end de har i dag, hvor de lovgivningsmæssigt og politisk er forhindret i det?

Første næstformand (Svend Auken):

Inden ordføreren svarer, skal jeg lige gøre opmærksom på, fordi det drejer sig om en udbredt misforståelse, at man ikke er forpligtet til at stille spørgsmål til ordføreren. Det er korte bemærkninger og svar i form af korte bemærkninger fra ordføreren, så man kan både spørge og svare.

Det vil sige, at hvis ordføreren stiller et medlem et spørgsmål, har det medlem mulighed for i korte bemærkninger at svare på spørgsmålet. Man kan også vente med at svare på spørgsmå-

let, til det bliver ens tur som ordfører. Så der er altså meget stor frihed på dette punkt.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det var også sådan, jeg regnede med det fungerede. Jeg fik så ikke svar denne gang. Det må jeg så konstatere.

Nej, jeg er ikke enig med hr. Kamal Qureshi. Jeg tror, at det vil være meget forskelligt, afhængigt af hvilken tro man har, og hvilken trosretning og teologi man har inden for de forskellige religioner. Jeg tror f.eks., at det her blandt de mange muslimske menigheder vil blive betragtet som indblanding i indre anliggender, ligesom hvis vi sagde, at der skal være en mulighed for, at kvinder kan blive imamer. Her tror jeg også, at muslimerne ville sige, at det skal statsmagten minsandten ikke blande sig i.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Fru Birthe Rønn Hornbech kan jo godt tro, at der er nogle trossamfund eller menigheder, der vil opfatte det sådan, men fru Birthe Rønn Hornbech ved det ikke. Er det ikke korrekt? Fru Birthe Rønn Hornbech ved faktisk ikke, om de trossamfund, som får den her større frihed til selv at bestemme, om de vil vie homoseksuelle eller ej, om de overhovedet vil opfatte det som en utidig indblanding, eller om de vil opfatte det på den måde, at man rent faktisk fjerner en politisk lovgivningsmæssig indblanding og giver dem nogle frihedsgrader, som de her trossamfund ikke har i dag.

KL 10.25

Der står netop ingen steder i det her beslutningsforslag, at den her lovgivning skal benyttes af trossamfundet, at den her frihed skal benyttes til en bestemt retning. Jeg synes, at problemet er, at mens vi fra forslagsstillerens side ikke ønsker at pålægge trossamfundene at handle på en bestemt måde, vi giver dem friheden, kommer fru Birthe Rønn Hornbech med sin holdning til at bestemme, at trossamfundene ikke må. Er det ikke korrekt?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg ville jo vide lidt mere, hvis hr. Kamal Qureshi havde svaret på mine meget relevante spørgsmål om, om hr. Kamal Qureshi kan påvise, hvor mange muslimske menigheder der i

dag har et ritual for homoseksuelle, så vi i hvert fald kan få en fornemmelse af, at der er et pres.

Jeg hører hr. Kamal Qureshi bruge ordet frihed. Jeg tror ikke, at muslimerne vil betragte det her som frihed. Jeg tror faktisk, at de vil betragte det som tvang, at vi vil gennemtvange det. Det, at der skal være mulighed for et ritual, kan godt blive opfattet som tvang af en muslimsk kirke, der jo i den grad ofte, sådan som det ser ud udefra, udøver et tyranni, hvor kvinder og mænd skal skilles ad. Der er jo meget faste interne regler, og så kommer vi og siger, at der skal være mulighed for noget, som de muslimske menigheder mig bekendt er imod.

Det er en svaghed i diskussionen, at jeg ikke fik de første svar, for så havde det været lettere at diskutere videre.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg tror, vi siger tak til hr. Kamal Qureshi nu. Den næste, der har korte bemærkninger til ordføreren, er fru Pernille Rosenkrantz-Theil.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg vil bare lige understrege, at der står i forslaget, at der skal åbnes mulighed for det. Der står ikke noget som helst om, at man skal anvende muligheden. Det lyder lidt, som om der er en misforståelse i den debat, der kører mellem fru Birthe Rønn Hornbech og hr. Kamal Qureshi. I forslaget står der, at der skal være mulighed for det. Der står intet om, at man pålægger hverken den ene eller den anden trosretning at skulle gennemføre vielsesritualer for homoseksuelle.

Jeg har blot en kommentar: Når fru Birthe Rønn Hornbech siger, at staten med det her forslag vil blande sig i indre anliggender på samme måde, som hvis staten blandede sig i, hvorvidt der skulle være kvindelige præster, er det så ikke også sådan, at staten blander sig blot med modsat fortegn, ved at der ikke åbnes mulighed for i folkekirken eksempelvis at gennemføre et vielsesritual for homoseksuelle? Det er vel blot et spørgsmål om, hvorvidt man blander sig på den ene måde, eller om man som her trækker lovgivningen helt væk?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg skelner mellem folkekirken og de andre trosamfund, for når det drejer sig om folkekirken, er folkekirken jo undergivet visse mere firkante-

de regler end andre kirker, fordi det er en folkekirke, og fordi Folketinget lovgiver om rammerne for folkekirken.

Jeg tror, at fru Pernille Rosenkrantz-Theil gør sig skyld i det snæversyn, som mange danskere gør. Det, vi forstår ved frihed og tvang i Danmark med vores demokratiske tradition og med vores grundtvigske frihedstraditioner, er meget anderledes end f.eks. netop muslimer, hvor vi jo ser, hvordan frihedssynspunkterne og mangel på samme støder sammen dag efter dag.

Jeg tror faktisk, og jeg vil se det bevist, at jeg ikke har ret, at mange muslimer ville føle det krænkende at være medlem af en kirke, hvor der var mulighed for at vie bøsser og lesbiske.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg tror såmænd også, at Indre Missions frihedssyn tangerer at være anderledes end mit. Men det synes jeg sådan set er den her diskussion irrelevant.

Jeg mener, at staten er lovgivende, og at man som lovgiver skal tage stilling ud fra, hvad ens holdning er, og ikke ud fra, hvad de forskellige kirkelige retninger mener. I den sammenhæng mener jeg, at vi skal trække så meget lovgivning tilbage som muligt.

Derfor skal jeg gentage mit spørgsmål til fru Birthe Rønn Hornbech: Er det ikke sådan, at staten blander sig i kirkens indre anliggender – altså folkekirken indre anliggender – når staten lovgiver imod, at der kan foretages homoseksuelle vielser i den danske folkekirke? Det var det enkle spørgsmål, jeg stillede.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Normalt ville fru Rosenkrantz-Theil og jeg have det samme syn på, hvad valgfrihed er. Jeg mener bare, at det er snæversynet at se bort fra, at netop en religion som islam med al dens tvang og tyranni har en anden opfattelse af, hvad frihed er, og derfor duer det heller ikke med en sammenligning med Indre Mission, for der er netop lovgivet om den folkekirkelige ordening, og der er lovgivet positivt om særlige frihedsrettigheder for valgmenigheder inden for den danske folkekirke. Der er netop en særlig positiv frihedslovgivning, hvor vi har sørget for friheden, således at man kan danne valgmenigheder, må jeg sige til fru Rosenkrantz-Theil.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg synes, det er lidt overraskende, at fru Birthe Rønn Hornbech har et relativt forhold til frihedsbegrebet. Jeg troede sådan set, at det var absolut: frihed er frihed. Så kan det godt være, at der er andre, der ikke opfatter frihed på samme måde, men jeg troede, at vi, der har et grundtvigsk livssyn, var enige om, at frihedsbegrebet er et absolut, og uanset at andre mener noget andet, så mener vi, at frihed er frihed.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jamen det har hr. Aage Frandsen ret i. Mit frihedsbegreb betragter jeg også som absolut. Men vi er jo i en situation her, hvor to meget forskellige kulturbegreber netop om frihed ramler sammen, og jeg kan altså ikke frigøre mig for den tanke, men man kan jo overbevise mig ved dokumentation, om, at det her ikke vil blive anset for frihed hos muslimerne.

Jeg mener jo, at vi i større eller mindre grad f.eks. skal tvinge vores normsystem om kønnenes ligestilling igennem. Men jeg stopper altså ved kirken, ved den muslimske kirke, for når vi når dertil, så mener jeg, at friheden til at indrette sig inden for trossamfundet er større end den frihed, jeg vil give i det almindelige samfund, hvor muslimerne i langt højere grad naturligvis må indrette sig og ikke bare som en selvfølge overholde danske love, men også overholde væsentlige danske normer som f.eks. kønnenes ligestilling.

Men jeg viger altså tilbage, når vi når til den muslimske menigheds dør.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det drejer sig om, at give alle trossamfund frihed til, om de vil benytte sig af friheden. Det synes jeg burde være et absolut frihedsbegreb. Så for mig er det ikke et spørgsmål, om, om det er det ene trossamfund eller det andet, for jeg kan nævne andre trossamfund, som nok heller ikke ville benytte sig af friheden. Det må de så lade være med. Det kan være kristne trossamfund, og det kan være muslimske trossamfund, og det kan være nogle helt tredje trossamfund. Jeg vil bare give dem frihed til, om de vil have friheden.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jo, men det, vi taler om, er jo ikke bare en frihed, for kirkerne kan lave alle de ritualer, de vil, i dag. Det, man vil, er, at man vil give en offentlig juridisk myndighed. Så hold op med det om frihed, for den er der allerede, for alle kirker kan jo lave alle de ritualer, de vil, lige undtagen folkekirken, som netop er undergivet en vis lovgivning.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg er nødt til at sige til ordføreren, at der nu er tre yderligere, der vil have korte bemærkninger. Vi nærmer os, at samtlige tilstedeværende har bedt om ordet – det synes jeg er fint. Det er først hr. Søren Krarup.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Det er i anledning hr. Aage Frandsens flotte bemærkninger om, at han tror på den absolutte frihed, at jeg vil spørge fru Birthe Rønn Hornbech, om hun ikke er enig med mig i, at der er en væsensforskel på det, hr. Aage Frandsen med en misforståelse kalder den grundtvigske forståelse af frihed, som bygger på kristendommen, og så den ideologiske frihed, der udgår fra bl.a. den franske revolution, hvor alt skulle være frit, og hvor man derfor meget hurtigt kappede hovederne af dem, man kaldte for ufri.

Jeg vil blot bede fru Birthe Rønn Hornbech om at oplyse hr. Aage Frandsen om, at der faktisk er tale om to helt forskellige opfattelser af frihed.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg mener også, at min frihed har en vis, og det udtryk kan hr. Søren Krarup nok ikke lide, absoluthed; jeg vil ikke bruge absolutisme, men den er absolut for mig, som den er. Jeg har netop med vilje nævnt den folkekirkelige frihedsordning, som mange gange har sit udgangspunkt i Grundtvig, og jeg skal ikke blande mig i, hvad hr. Aage Frandsens frihedssyn bygger på.

Men hr. Søren Krarups beskrivelse af den meget store forskel, som vi begge to kunne holde et langt foredrag om, på, hvad frihed er i fransk revolutionær forstand og i grundtvigsk forstand, der må jeg give hr. Søren Krarup ret i, at det er to forskellige planeter.

Første næstformand (Sveind Auken):

Så er det hr. Søren Krarup, hvis han ønsker det? Det gør han ikke. Så går vi videre til fru Elisabeth Arnold.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg bad om ordet under ordvekslingen mellem fru Birthe Rønn Hornbech og hr. Kamal Qureshi, fordi fru Birthe Rønn Hornbech tog meget afstand fra, at sådan noget som det her overhovedet kunne forekomme i det muslimske trossamfund. Det er da sikkert rigtigt, men det står der jo ikke noget som helst om i det her forslag.

Kl. 10.35

I det her forslag står der jo udtrykkeligt, at som det er nu, »stiller lovgivningen sig hindrende i vejen, hvis et trossamfund med vielsesmyndighed skulle ønske at åbne også for den slags vielser. Det er disse hindringer, der ønskes fjernet«.

Er det ikke rigtigt, at der intet står om islam eller hinduisme eller jødedom eller noget som helst andet i forslaget? Det handler udelukkende om, at hvis trossamfund skulle ønske at foretage den slags vielser, så vil man fjerne de barrierer, der er for det i dag i lovgivningen.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg må også sige, at jeg tror, at fru Elisabeth Arnold og jeg står på to helt forskellige planeter. Når der ikke er denne mulighed i den danske folkekirke, så er det jo teologisk begrundet, og der er mange forskellige teologiske opfattelser i den danske folkekirke, men der er ikke et overvældende pres for en teologisk opfattelse om, at den juridiske myndighed også skulle omfatte ægteskab mellem bøsser og lesbiske.

Men det, jeg hører, er jo, at fru Elisabeth Arnold mener, at det er en frihed bare at sige, at det der juridiske foretagende kan vi give frihed til til alle kirker. Nej, det er ikke nødvendigvis frihed. Det er ikke sikkert, man ser sådan på det, for netop muslimerne kan jo ikke adskille religion og jura.

Derfor mener jeg faktisk, at det er at nedgøre den alvor, hvormed muslimerne tager deres ord, hvis man bare tror, at man indfører en frihed, fordi man giver en juridisk kompetence. Der er vi altså bare grundlæggende uenige.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det er helt muligt, at fru Birthe Rønn Hornbech og jeg står på forskellige planeter, men selv om det måske kommer som et chok for fru Birthe Rønn Hornbech, så er jeg faktisk medlem af folkekirken.

Så vidt jeg kan se, handler det her forslag udelukkende om, at samfundet anerkender registrerede partnerskaber, hvis de er indgået på rådhuset, det civile samfund anerkender de registrerede partnerskaber, hvis de er indgået på rådhuset. Det civile samfund anerkender ikke registrerede partnerskaber, hvis de har været henne at få en velsignelse i kirken.

Der er ikke noget pålæg til de enkelte kirker eller trossamfund om, at de skal påtage sig nogen som helst form for ansvar, som de ikke har i dag, det er de fuldstændig frit stillet til. Men selv det civile samfund anerkender ikke et registreret partnerskab, der er indgået et andet sted end på rådhuset, og derved adskiller det sig fundamentalt fra et almindeligt borgerligt ægteskab eller et almindeligt heteroseksuelt ægteskab. Det er blot den ændring, forslaget her foreslår.

Jeg fatter ikke, at man kan komme ud i meget store teologiske diskussioner om forskellen på islam og kristendom her, for det enkelte trossamfund bestemmer selv, hvorvidt det vil opfylde sådan et ønske fra eventuelle medlemmer af menigheden eller af trossamfundet.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Derfor sagde jeg også, at den dag, der er et overvældende massivt pres fra muslimske menigheder eller fra den danske folkekirke, så diskuterer vi den sag igen i Venstres folketingsgruppe.

Det svar, jeg har givet i dag på en samlet folketingsgruppes vegne, er det, der er svaret i dag. Vi ved godt, tiderne bevæger sig, og jeg ved ikke, hvordan tingene ser ud om 10, 20 eller 30 år, hvis enten den danske folkekirke eller andre trossamfund eller helt andre verdensreligioner som islam kommer og siger, at det her virkelig er et savn; vi har simpelt hen så mange, der får velsignelse i vores kirke, at nu vil vi gerne have den myndighed. Men man har jo ikke villet svare mig på, om det er tilfældet, så jeg går ud fra, jeg stadig væk har ret.

Lad mig så sige til fru Elisabeth Arnold, at jeg ikke lader mig chokere af, at fru Elisabeth Arnold er medlem af folkekirken. Det er jo slet ikke min sag, det kunne jeg ikke drømme om. Noget

tyder på, at fru Elisabeth Arnolds forældre har forstået, hvad det handlede om.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, det er nok rigtigt, som ordføreren siger, at det ikke er vores anliggende at blande os i det enkelte medlems – men der er flere spørgsmål, det var det, jeg lovede fru Birthe Rønn Hornbech. Der er faktisk to til, og den første er hr. Jann Sjørnsen, og den næste er hr. Per Dalgaard.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KD):

Jeg er helt enig i den konklusion, fru Birthe Rønn Hornbech nåede frem til i sit ordførerindlæg, nemlig at Folketinget bør forkaste dette beslutningsforslag.

Når jeg alligevel har bedt om muligheden for at komme med en kort bemærkning, som måske mere er en bemærkning, end det er et spørgsmål, jævnfør formandens tidligere bemærkninger, så er det på grund af fru Birthe Rønn Hornbechs stadige argumentation i forhold til muslimerne. Fru Birthe Rønn Hornbech mener, at af alle trossamfund ville man næppe finde et, der mindre ville gøre brug af den mulighed, som SF ønsker at stille til rådighed for forskellige trossamfund. Jeg synes egentlig, at man næsten kunne få den opfattelse, at hvis det ikke havde været for muslimerne, så havde fru Birthe Rønn Hornbech på det nærmeste været for beslutningsforslaget. Og det tror jeg næppe er tilfældet.

Derfor synes jeg, at det er vigtigt i diskussionen og også i afvisningen af det her forslag at holde fast i det argument, som fru Birthe Rønn Hornbech i øvrigt også har brugt, vil jeg så godt sige, at det må betragtes som en indblanding i et trossamfunds egne forhold, hvis Folketinget skulle beslutte sig for at vedtage det her forslag.

Kl. 10.40

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Sådan betragter jeg det også i dag, og derfor nævner jeg også det med, at hvis der pludselig var et vældigt pres. Jeg synes bare, at jeg gerne vil gå lidt længere i tankegangen, og det er derfor, jeg så nysgerrigt efterlyser hos forslagsstillerne, at det da ville være interessant at høre, f.eks. hvordan man har forestillet sig, det skulle foretages. Da 90 pct. tilhører flertalskirken, nem-

lig den danske folkekirke, vil der jo uvægerligt ske det, hvis det bliver gennemført, at så bliver der to ritualer med A- og B-mennesker.

Jeg vil gerne sige til hr. Kamal Qureshi, som igen ikke gider høre efter, hvad jeg svarer ham, at jeg har en mistanke om, at dette forslag, ud over det, vi har talt om, i virkeligheden er et udtryk for, at man åbenbart skammer sig over de homoseksuelle. De må ikke have lov at være noget for sig selv, de skal presses ind i et mønster, som er lig de heteroseksuelles.

Set fra et kristent synspunkt er alle mennesker lige gode i Vorherres øjne, og det er ikke et spørgsmål om, om de er heteroseksuelle eller homoseksuelle – det vil der nok være nogle kristne, der ikke kan lide, at jeg siger, men det er nu min tro – men det er jo som om, at hr. Kamal Qureshi mener, at der er så stor forskel, at de skal tvinges til at gøres ens.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Jann Sjørnsen. Han ønsker det ikke. Så er det den sidste, og så skal ordføreren få lov at slippe, det er Per Dalgaard.

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Jeg vil godt spørge Venstres ordfører, om ikke det kan undre hende, hvorfor det her forslag i det hele taget er fremsat? Hvis man synes, at muslimerne skal integreres i det danske samfund, og at det kan lade sig gøre, så kan det her forslags vedtagelse vel egentlig kun være med til at vække endnu mere afsky hos muslimerne over for den måde, det danske samfund fungerer på, end den, de har i forvejen.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det lyder måske så voldsomt, men vi har jo set, hvordan muslimer har opført sig under bøssernes demonstration gennem København, hvor muslimer kastede med sten mod bøsserne. Og jeg regner med, indtil jeg hører noget andet, at det ikke bare er ballademagere, men at det netop er udtryk for, at muslimer har afsky over for homoseksuelle.

Det har de fleste danskere ikke, de går jo overhovedet ikke op i, om folk er homoseksuelle eller heteroseksuelle, det er forslagsstillerne, der går så frygtelig meget op i det.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, så siger vi tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken. Den næste er hr. Morten Bødskov.

Morten Bødskov (S):

Jeg vil selvfølgelig starte med at sige, at vi i Socialdemokratiet i forlængelse af den debat, der lige har været, i hvert fald har lagt mærke til kirkeministerens, kan man sige, nogenlunde runde afvisning af det her forslag, og det giver da håb for det videre arbejde.

Derudover skal vi sige, at da vores ordfører, fru Lissa Mathiasen, ikke kan være til stede, har jeg lovet hende at fremføre følgende:

Socialdemokratiet deler SF's holdning om, at det skal være muligt for præsterne inden for folkekirken eller inden for andre trossamfund med retsvirkning at få lov til at medvirke ved indgåelse af registreret partnerskab.

Med dette lægger vi også vægt på, at det er en mulighed, der åbnes for og ikke en forpligtelse for trossamfundene til at forestå registrering af partnerskabet. Hermed ønsker vi også lige så klart at fastslå, at vi på ingen måde ønsker at blande os i trossamfundenes indre anliggender.

Der er for os således ikke tale om, at noget trossamfund pålægges at udføre vielser som en pligt over for deres medlemmer. Og som det også er fremgået af debatten, er det en afgørelse, det er helt op til det enkelte trossamfund at træffe.

Forslaget lægger, som det også er fremgået af debatten, alene op til at fjerne de lovmæssige hindringer for, at trossamfund, hvis præster har bemyndigelse til at forestå vielser, nu også får mulighed for at udarbejde ritualer og foretage vielser af registrerede par med samme retsvirkning som registrering i henhold til lov om registreret partnerskab.

Som vi også allerede har været inde på, tog biskopperne jo i 1995 initiativ til, at der blev nedsat en arbejdsgruppe til at undersøge forholdet mellem ægteskab og registreret partnerskab. De offentliggjorde deres rapport i 1997, og iblandt de mange konklusioner hedder det bl.a.:

»Udvalget finder således ikke principielle grunde, der taler imod at indføre et ritual til vel-signelse af registreret partnerskab. Derimod har udvalget vanskeligt ved at afgøre, hvor stort et behov der i praksis vil være for et sådant ritual. Udvalget mener dog, at der er gode grunde til at tilbyde et ritual i en eller flere former, eventuelt med en prøveperiode på 10 år.«

Det var altså en af konklusionerne fra den her arbejdsgruppe, der var nedsat af biskopperne.

Senere, som kirkeministeren også har været inde på, kommer biskopperne med en pressemeddelelse, en fælleserklæring, som går lidt i rette med den her konklusion. Ikke desto mindre er situationen den, at vi i Socialdemokratiet mener, at det her bør der være mulighed for. Vi understreger, at der ikke er tale om en forpligtelse. Der er tale om en mulighed for trossamfund til at medvirke til indgåelse af registreret partnerskab.

Da der er tale om det, altså ikke en forpligtelse, men en mulighed, kan Socialdemokratiet støtte det fremsatte beslutningsforslag.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, og vi beder ordføreren om at blive stående. Så er det hr. Per Dalggaard.

(Kort bemærkning).

Per Dalggaard (DF):

Nu ved jeg godt, at hr. Morten Bødskov læser op for fru Lissa Mathiasen, men jeg går ud fra, at han alligevel er helt på det rene med, at den holdning, der gives udtryk for, er et led i Socialdemokratiets måske nye politik, som basalt set går ud på at afskaffe den danske folkekirke eller i hvert fald sørge for, at den specielle status, den danske folkekirke har, bliver elimineret ved at gøre den mindre attraktiv, ved at stille andre trossamfund lige med den danske folkekirke, f.eks. ved at staten også skal støtte den islamiske tro.

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Ja, det kan godt være, jeg har læst beslutningsforslaget her forkert, men mig bekendt står der intet om det, som hr. Per Dalggaard fremfører, her i beslutningsforslaget. Det handler udelukkende om, som sagt, at man giver folkekirken og andre trossamfund mulighed for at medvirke ved indgåelse af registreret partnerskab. Det står med ret store skrifttyper på forsiden af forslaget, og det går jeg ud fra at hr. Per Dalggaard, selv om han ikke bruger briller, også vil være i stand til at læse.

(Kort bemærkning).

Per Dalggaard (DF):

Jeg er udmærket klar over, hvad der står i beslutningsforslaget. Men det, jeg spørger om, er,

om den underliggende tone, den underliggende holdning i selve forslaget egentlig ikke går ud på, når Socialdemokratiet støtter det, at støtte den holdning, at folkekirken skal ligestilles med alle andre trossamfund. Alle trossamfund her i Danmark skal have den samme form for støtte fra staten, hvilket reelt set vil sige en afskaffelse af den danske folkekirke.

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Jeg går ud fra, at det, hr. Per Dalgaard hentyder til, er Socialdemokratiets beslutningsforslag om at nedsætte en forfatningskommission, hvor vi giver ti punkter til, hvad en sådan forfatningskommission kunne diskutere. Men jeg er også nødt til at sige til Per Dalgaard, at lige så vel som jeg sagde før, at jeg ikke troede, at han havde læst det pågældende beslutningsforslag, så bør Per Dalgaard nok også lige endnu en gang, inden han udtaler sig videre om det spørgsmål, læse vores beslutningsforslag om en forfatningskommission.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KD):

Hr. Morten Bødskov lagde på Socialdemokraternes vegne meget vægt på, at der var tale om, at trossamfundene fik en mulighed, og at det ikke skulle være en forpligtelse, at registrerede partnere kunne indgå vielse i kirker og andre trossamfund med de juridiske virkninger, som det så skulle have samtidig.

Derfor vil jeg godt spørge hr. Morten Bødskov, om den mulighed i virkeligheden ikke, hvis det her forslag blev vedtaget, måtte betyde for folkekirken og for andre trossamfund i det hele taget, at man faktisk blev forpligtet til at tage en debat i trossamfundene om, om man ville tilbyde den her mulighed, og at det derfor ikke er neutralt, som hr. Morten Bødskov får det til at se ud her i forhold til, om man blander sig i kirkelige eller trossæssige forhold eller ej.

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Man kan sige, at det at tage en debat om denne type spørgsmål jo ikke er nyt. Som jeg også sagde i min ordførertale, og som kirkeministeren også var inde på, så har biskopperne jo bl.a. haft den her debat og udtalt sig om spørgsmålet. Så jeg synes sådan set ikke, at der er noget nyt i, at trossamfund kan tage en debat om det her

spørgsmål, og det synes jeg er naturligt at trossamfund gør og i øvrigt inddrager andre udviklinger i samfundet i deres debatter i det pågældende trossamfund.

Men det, der er værd at understrege her, er vel, at der ikke er tale om en forpligtelse eller noget pres; der er tale om en mulighed. Der er tale om, at man kan, men ikke skal. Det er sådan set det, forslaget går ud på. Så jeg mener ikke, at der er tale om noget pres på trossamfund i den her sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KD):

Ja, det er klart, debatten har været der, og den har været der længe i forskellige trossamfund, også i folkekirken, bl.a. på baggrund af det arbejde, som biskopperne udførte i 1990'erne, som hr. Morten Bødskov selv refererede til.

Men hvis lovgiver går ind og fjerner de lovgivningsmæssige barrierer for, at registrerede partnere kan blive viet i forskellige trossamfund, så vil det vel alt andet lige også være et signal fra lovgiver om, at man rent faktisk ønsker det spørgsmål taget op, og at de præster samt andre religiøse ledere i trossamfund, der måtte ønske at gøre brug af en sådan mulighed, faktisk i virkeligheden får mulighed for at sætte sig op mod det, der kan være en folkekirkelig ledelse eller en trossæssig ledelse i øvrigt. Dermed er Folkettinget med en sådan lovgivning her med til at skabe mere eller mindre anarki inden for de forskellige trossamfund teologisk set.

Kl. 10.50

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Jeg skal ikke blande mig i en større teologisk debat om det her spørgsmål, men vil blot fastholde, at vores grundlag for at være positivt stillede over for det her, er, at der ikke ligger i forslaget nogen som helst form for forpligtelse til trossamfundene. Det er som sagt en mulighed og ikke en forpligtelse – det er en kan-, men ikke skal-ordning – og der vil da ikke være noget som helst i vejen for, at et trossamfund på lignende vilkår, som de inddrager andre udviklingstendenser i samfundet i udviklingen af deres trossamfund, selvfølgelig også kan tage det her op til debat. Man kan sige, at biskopperne jo allerede har forholdt sig til det, så jeg kan ikke se, at der skulle være noget som helst i vejen for, at andre trossamfund også kunne gøre det.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Kamal Qureshi, og efter at han har stillet spørgsmål og fået svar og vi er færdige med de korte bemærkninger til ordføreren, så har ministeren bedt om en kort bemærkning, og det må hun få heroppe fra talerstolen.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Jeg vil gerne spørge hr. Morten Bødskov og Socialdemokratiet, om Socialdemokratiet mener, at det er et problem, hvis man fjerner en lovgivning, som i dag lukker for en debat i trossamfundene om de her spørgsmål? Om Socialdemokratiet synes, det er et problem, at der bliver åbnet op for en debat, sådan at trossamfundene også diskuterer og debatterer de her spørgsmål? Det virker næsten, som om man synes, at det er en god idé, at man politisk, lovgivningsmæssigt, lukker af for en debat, frem for at lade trossamfundene udføre den debat.

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Jeg ved ikke, hvor meget mere jeg kan tilføje til det, jeg allerede har sagt.

Vi synes bestemt, at det ville være gavnligt, at man inddrog den her diskussion i den generelle debat, der er inden for rammerne af de forskellige trossamfund. Jeg vil blot endnu en gang understrege, at vi ikke ser det her forslag som et forslag til, at trossamfundene skal være forpligtet til at foretage de her forhold, som vi har diskuteret, men at der ene og alene er tale om en mulighed, og ja, hvis man er uenig i det, så ligger det jo også i forslaget, at man bare kan fravælge det og fortsætte som hidtil.

Første næstformand (Svend Auken):

Så siger vi tak til ordføreren.

Efter ham har kirkeministeren bedt om en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Ja, jeg føler trang til lige at præcisere et bestemt forhold.

Det lød for mig, som om Socialdemokratiets ordfører bl.a. begrundede deres positive holdning til forslaget med at henvise til det udvalg, som også kaldes Thomsenudvalget, det udvalg, som biskopperne nedsatte i 1995, idet man sagde, at de jo ikke var afvisende over for det, som

SF foreslår her, altså at vielsemyndigheden også skal have mulighed for at foretage et registreret partnerskab.

Jeg vil blot sige, at hvis Socialdemokratiet bygger deres holdning med rapporten som en væsentlig byggesten, så må de tænke om igen; så er det nødvendigt for Socialdemokratiet at læse rapporten én gang til.

Jeg citerer fra rapporten, hvor der står, at endelig er udvalget ikke blevet anmodet om at overveje spørgsmålet om et partnerskabsstiftende ritual.

Det er jo det, det handler om i dag. Det, SF ønsker, er, at der skal være mulighed for partnerskabsstiftende ritualer i folkekirken og i trossamfundene. Det har udvalget her overhovedet ikke taget stilling til. Det, udvalget alene har taget stilling, er, om der skal være en velsignelse, kirkelig velsignelse, af et allerede registreret partnerskab, og der er det så rigtigt, at de siger, at der ikke er nogen principielle grunde til hinder for det.

Det, det så ender med, er, at biskopperne siger, at de kan indføre en gudstjenestelig markering af et registreret partnerskab. Men udvalget forholder sig altså ikke til det andet spørgsmål overhovedet, og det er dét spørgsmål, det partnerskabsstiftende, vi i dag behandler.

Kl. 10.55

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg vil lige bede ministeren om at blive stående. Det er lidt usædvanligt, men vi må jo hjælpe hinanden. Nu er det hr. Morten Bødskov, der skal have lejlighed til at komme med korte bemærkninger til ministeren.

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Jo, vi er fuldstændig klar over det, som kirkeministeren her også gør opmærksom på. Men som jeg også tror, det fremgik af den debat, jeg havde fra Folketingets talerstol før, er hovedsynspunktet fra vores side, at vi mener, at det bør være en mulighed, og det er det, der er det bevægende for vores støtte til det her forslag.

At der så er andre, der har drøftet og diskuteret det, det er helt fint, det håber vi at andre trossamfund også vil gøre. Men som parti har vi taget stilling til det på baggrund af, at det, der lægges op til, er, at det skal være en mulighed for at indgå de her registrerede partnerskaber, men ikke en forpligtelse.

Første næstformand (Svend Auken):

Ønsker ministeren ordet?

(Kort bemærkning):

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Ja, for jeg opfatter det som lidt underligt, at man så som et væsentligt argument i sin tankerække citerer et udvalg og misbruger det, udvalget sådan set har beskæftiget sig med, og det synes jeg er besynderligt.

Jeg synes også, når jeg nu står heroppe, at jeg vil undre mig over, at Socialdemokratiet virkelig vil begå et politisk overgreb mod folkekirken og trossamfundene ved at støtte et forslag og bryde den tradition, som vi jo har i Danmark, hvor man lader folkekirken og trossamfundene komme med deres ønsker, og så tager man politisk stilling, hvis det er nødvendigt.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, så tror jeg, vi siger tak. Vil hr. Morten Bødskov? Ja, hr. Morten Bødskov.

(Kort bemærkning):

Morten Bødskov (S):

Jeg synes, vi skal prøve at holde denne debat på sporet og undgå, at der bliver fremført udsagn om, at Socialdemokratiet ønsker at foretage et politisk overgreb på folkekirken og andre trossamfund. Det er bestemt ikke det, der er tilfældet.

Det kan være kirkeministerens udlægning, og det er kirkeministeren i sin gode ret til at gøre, men det vil være fuldstændig ude af proportioner at lægge de ord i munden på undertegnede som Socialdemokraternes ordfører. Blot den præcisering.

(Kort bemærkning):

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Ja, men kan vi ikke være enige om, at det plejer at være sådan i dansk politik, at hvis trossamfund og folkekirken ønsker, at Folketinget skal agere på et eller andet, så plejer de at henvende sig? Her kommer det oppefra som et politisk forslag, som ønskes at blive trukket ned over hovedet på trossamfundene og folkekirken.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, så siger vi tak til ministeren, og så går vi videre i ordførerrækken. Den næste ordfører er hr. Søren Krarup.

Søren Krarup (DF):

Registreret partnerskab, dvs. en legitim forbindelse imellem homoseksuelle, indgås på rådhuset for den borgerlige øvrighed. Det er i sin orden, ligesom vi finder det godt og rigtigt, at homoseksuelle kan få deres forhold sikret og beskyttet igennem den legale orden, der hedder registreret partnerskab.

Men hensigten med det beslutningsforslag, som SF i dag fremlægger, er ikke at tage vare på homoseksuelles forhold, det er i virkeligheden et forsøg på at øve vold imod den folkekirkelige orden ved at ville gennemtvinge muligheden for en vielse af homoseksuelle i kirkens rum. Meget bevidst og rent ideologisk begrundet, som det fremgår af de afslørende slutningsord i bemærkningerne til lovforslaget, hvor det hedder: Tiden er løbet fra dem. Det vil sige, forskellene på vielse og registreret partnerskab.

Ja, sådan argumenterer man, når man er løbet tør for argumenter, så er det tiden, der må holde for, og her skal tiden altså benyttes som årsag til at tvinge folkekirken til en praksis, som folkekirken bevidst og principielt afviser.

For et registreret partnerskab er intet ægteskab, i al enkelhed. Et ægteskab er det forpligtende forhold imellem mand og kvinde. Et ægteskab kan indgås ved en vielse i kirken, ligesom det i øvrigt kan indgås på rådhuset. Men i kirken kan der naturligvis ikke afholdes vielse for andre forhold end ægteskabet.

Derfor skal der siges et klart og utvetydigt nej til det beslutningsforslag, der i ligestillingens misbrugte navn vil øve vold mod folkekirken ved at tvinge folkekirken til at ligestille ægteskab og registreret partnerskab.

Som sagt, vi finder, at registreret partnerskab er en fortræffelig juridisk orden, som sikrer og betrykker homoseksuelle pars forhold, men derfor skal det registrerede partnerskab ikke gøres til noget andet, end det er, og det er intet ægteskab. Dette ved de fleste homoseksuelle godt og ønsker ikke at udgive registreret partnerskab for at være det. Men SF vil i sin falske ideologis navn ikke acceptere den forskel, som består mellem registreret partnerskab og vielse, og derfor dette meningsløse og fordringsfulde beslutningsforslag. Vi ønsker ikke at deltage i begrebsforvirringen, og vi fristes til at sige i dag, at tiden faktisk er løbet fra den.

Første næstformand (Svend Auken):

Er der bemærkninger til ordføreren? Hvis det ikke er tilfældet, siger vi tak til ordføreren og går videre i ordførrækken. Den næste er hr. Helge Adam Møller.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg kan i lighed med en række af de tidligere talere konstatere, at der ikke er noget ønske fra den danske folkekirke eller fra andre trossamfund af en vis udbredelse i Danmark – måske også nogle af dem med en meget lille udbredelse – om at få mulighed for at foretage vielser af homoseksuelle.

Efter min og De Konservatives opfattelse vil en vedtagelse af dette forslag være en form for politisk indblanding i folkekirken eller andre trossamfunds indre anliggender. Det vil være urimeligt og unfair, det kan vi Konservative ikke støtte, og derfor afviser vi forslaget.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til hr. Helge Adam Møller, og så er det fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Forslaget går ud på at fjerne de lovmæssige hindringer i ægteskabsloven for, at registrerede partnerskaber, som er indgået hos en præst eller en vielsesbemyndiget repræsentant for et andet trossamfund, er gyldige. Som det er i dag, er registrerede partnerskaber kun gyldige, hvis de er indgået hos borgmesteren.

Beslutningsforslaget lægger ikke op til, at det skal være en pligt for trossamfundet at foretage disse vielser. Det er op til det enkelte trossamfund at afgøre det, og netop fordi det er op til trossamfundet selv at afgøre, hvorvidt det vil medvirke til homoseksuelle vielser, stemmer Det Radikale Venstre for dette beslutningsforslag. Vi mener, at forslaget er ganske enkelt, fordi det fjerner de formelle barrierer for, at et partnerskab også kan erklæres gyldigt i juridisk forstand, hvis det indgås hos en anden myndighed end den kommunale myndighed.

Det er helt klart, at et sådant forslag vil medføre heftig debat, især i kirkelige kredse, og det kan man jo allerede fornemme på den debat, vi har haft indtil nu her i dag. Men vi mener faktisk, det er godt, at det er i de kirkelige kredse, debatten finder sted, netop fordi vi ikke skal bestemme herindefra, hvilke typer ritualer trossamfundene skal gøre brug af.

I dag er der f.eks. præster, som ikke ønsker at vie fraskilte, og der er også retninger inden for folkekirken, hvor kvindelige præster ikke er velsete. Folkekirken skal selvfølgelig have ret til at sige ja eller nej til bestemte ting, vi mener ikke, at vi skal opstille barrierer for den frihed her i Folketingssalen, og derfor stemmer Det Radikale Venstre for forslaget.

Første næstformand (Svend Auken):

Ordføreren bedes blive stående.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Det har jo været tydeligt fra begyndelsen, at fra SF's og deres tilhængeres side gør man det til et spørgsmål om frihed.

Man siger, at man kun vil give muligheder, men man vil ikke tvinge nogen til noget; det er kun et spørgsmål om frihed. Men forholdet er altså det, at lige nu er der kun ét sted, dette ønske om frihed kan gennemføres, og det er i folkekirken, for det er det eneste kirkesamfund, der henhører under lovgivningen. Men folkekirken har altså sagt nej, fordi folkekirken ikke accepterer registreret partnerskab som et ægteskab, og det er altså denne folkekirkelige frihed, som skal ophæves af denne ideologiske frihed.

Jeg spørger fru Elisabeth Arnold: Kan hun ikke forstå forholdet, hvis jeg sammenligner med en familie? Der er et par forældre, og så kan der komme nogle, der siger: I frihedens navn må vi give disse børn mulighed for at modtage mange flere påvirkninger, end de får fra forældrene. Kort sagt: De skal ikke længere have to forældre, de skal have 100 forældre i frihedens navn.

Konsekvensen er jo, at man slår den familie i stykker, og man slår familiens eller folkekirken virkelighed i stykker, når man kommer med en ideologisk tale om ubegrænset frihed. Forstår fru Elisabeth Arnold ikke sammenhængen?

Kl. 11.05

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Nej, det gør jeg ikke helt. Men jeg er heller ikke kirkeordfører og heller ikke folkekirkepræst, så jeg er desværre på temmelig bar bund, når det handler om kirkelige anliggender, og det beklager jeg. Men jeg vil også sige, at ingen jo er forpligtet ud over sine evner.

Folkekirken har sagt nej, og det er den fortsat velkommen til at gøre, og det kan den fortsætte

med at gøre, siger hr. Søren Krarup. Men i øjeblikket kan den dække sig ind under, at lovgivningen faktisk forhindrer, at registrerede partnerskaber, som er indgået hos en kirkelig myndighed, kan blive juridisk anerkendt.

Derfor kan folkekirken sige, at den diskussion kan udskydes, fordi det i forvejen er sådan, at det civile samfund har lovgivet imod det. Men den lovgivning ophæves, hvis der bliver flertal for forslaget her, og så er diskussionen tilbage i folkekirkens egne kredse, og der synes jeg faktisk også at den hører hjemme.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Nu vil jeg bestemt ikke stille krav om, at fru Elisabeth Arnold skal gå ind i en teologisk debat, og det var heller ikke det, jeg var ude på. Men jeg spurgte: Kan fru Elisabeth Arnold ikke se, at med denne tale om frihed er der situationer, hvor henvisningen til frihed bliver voldtægt?

Det var derfor, jeg brugte billedet af et forældrepår, hvor man fra det omgivende samfunds side kommer og i frihedens hellige navn siger: To forældre er for lidt, for det er indsnævrende, og derfor kan vi ikke respektere forældrenes eneret til at påvirke børnene. Der skal være 100 forældre, som har mulighed for at påvirke børnene. Kan fru Elisabeth Arnold ikke se, at så op hæver man familiens reelle frihed i frihedens hellige navn?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg beklager, men hr. Søren Krarups argumenter går simpelt hen over min forstand. Jeg kan ikke følge med, men det er uden tvivl mine ringe evner, der er grunden til det – nej, jeg kan slet ikke klare det.

Første næstformand (Svend Auken):

Der er yderligere to, der har bedt om korte bemærkninger til fru Arnold. Den første er hr. Helge Adam Møller og den næste er hr. Per Dalggaard.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Kan fru Elisabeth Arnold ikke bekræfte, at der i øjeblikket ikke er noget som helst, der forhindrer, at der foregår en fri debat om, jeg er lige ved at sige, alt mellem himmel og jord, både i folkekirken og i andre trossamfund?

Fru Elisabeth Arnold nævnte, at en af fordelene ved at vedtage dette forslag vil være – sådan opfattede jeg det i hvert fald – at det vil medføre en meget stor debat i folkekirken og i andre trossamfund. Mit spørgsmål er: Er det Folketingets opgave at lovgive, for at der skal komme en debat i forskellige trossamfund? Er det ikke noget, der er op til trossamfundene selv og først og fremmest op til de mange medlemmer, de har?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg opfatter det sådan, at den ophævelse af lovgivningen, som foreslås i beslutningsforslaget, i hvert fald fratage vil nogle en undskyldning for at sige: Vi kan ikke debattere dette spørgsmål, for i forvejen er der lovgivet imod det i ægteskabsloven. En ophævelse af den barriere, sådan som det er foreslået i beslutningsforslaget, vil medføre, at intet forhindrer, at det kan lade sig gøre, hvis folkekirken eller andre trossamfund ønsker det.

Jeg har ikke noget ønske om at pålægge folkekirken en bestemt debatform eller en bestemt debatkultur, og det har den jo allerede fuldstændig frihed til. Men jeg synes, det er fornuftigt nok at sige: I den almindelige civile lovgivning er der i dag nogle barrierer for, at dette og hint kan lade sig gøre, selv om kirken måtte ønske det. Hvis vi ophæver barrieren, og kirken ikke ønsker det, er det da helt i orden, for så behøver den ikke benytte sig af muligheden. Vi skal blot ophæve barrieren for, at det kan ske.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Det lyder rent umiddelbart som den totale frihed, og det kan jo være meget rart indimellem. Men hvis man generer nogle mennesker eller nogle trossamfund voldsomt, hvor meget er friheden så værd?

Mig bekendt er det eksempelvis sådan, at muslimer har et forbud mod at spise svinekød. Skulle vi så lave en lov, der siger, at der er mulighed for at spise svinekød i en moské i Danmark, men man behøver ikke gøre brug af den mulighed? Ville det ikke af mange i det trossamfund – for ikke at sige af alle – blive opfattet som en kæmpe udfordring af deres religion og deres tro at give dem frihed til at spise svinekød i deres moské? Jeg spørger bare.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg tror ikke, vi har lovgivet på noget som helst ernæringsmæssigt område om, hvad det kan være tilladt at spise i forskellige kirkelige eller religiøse sammenhænge. Men jeg synes godt, man kan sammenligne det med f.eks. de ordninger, vi har, når det f.eks. drejer sig om kvindelige præster eller vielse af fraskilte. Så vidt jeg ved, er begge dele muligt ifølge dansk lovgivning, men det er ikke alle retninger i folkekirken, der accepterer det.

Kl. 11.10

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Nu er det jo en kendt sag, at de muslimer her i landet, som kan stemme til folketingsvalgene, primært stemmer på SF og De Radikale, og at der blandt disse vælgere også er en del medlemmer af Det Radikale Venstre.

Qua det spørgsmål, der har været fremme tidligere i forbindelse med fru Birthe Rønn Hornbechs tale, nemlig hvilke krav der måske er fra de muslimske trossamfund om at måtte lave denne registrering, vil jeg spørge fru Elisabeth Arnold, om hun har fornemmet, om der blandt Det Radikale Venstres muslimske medlemmer har været debat om og er krav om, at trossamfundet ønsker ret til at foretage en sådan registrering af partnerskaber.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg kan blot sige, at vi har drøftet dette forslag fra SF i den radikale folketingsgruppe. Der er også en muslim i Det Radikale Venstres folketingsgruppe, og hele Det Radikale Venstres folketingsgruppe går ind for at støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Det er der selvfølgelig ingen tvivl om, men nu tænker jeg mere på de menige medlemmer af Det Radikale Venstre, som har en muslimsk baggrund: Har der fra dem været lagt pres for at få et forslag som dette gennemført? Det er ganske enkelt at svare på.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Vi har afstemninger på vores landsmøde en gang om året, og her tæller vi ikke op, hvem der er muslim, og hvem der ikke er muslim. Jeg kan

blot sige, at der har været et udstrakt ønske i Det Radikale Venstres medlemskreds om at give øgede rettigheder til homoseksuelle.

Første næstformand (Svend Auken):

Tak til ordføreren, Så går vi videre i ordførerrækken, og det er fru Pernille Rosenkrantz-Theil.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Blandt homoseksuelle er der et ønske om at få lov til at blive viet i religiøs sammenhæng, hvis man har lyst til det.

Debatten om, hvorvidt det skal være muligt eller ikke skal være muligt, mener Enhedslisten hører hjemme i de trossamfund, hvortil de enkelte homoseksuelle bekender sig. Vi mener ikke, det er en debat, der skal foregå i Folketinget. Vi mener, at Folketinget alene skal sørge for, at der er de videst mulige rammer for forskellige religioner, altså at vi ikke blander os i den religiøse sfære og lader være med at gribe ind med lovgivning.

Det undrer os, at staten skal blande sig i, hvorvidt et trossamfund kan forestå en vielse af homoseksuelle, og jeg vil gerne tage fat i det, som fru Elisabeth Arnold også var inde på. I dag er kvindelige præster dag en mulighed, men man kan ikke tvinge nogen til at ansætte dem. At vie fraskilte er også muligt, men ikke noget, som nogen kan tvinges til. Enhedslisten vil gerne tilføje, at vielse af homoseksuelle er en mulighed, men heller ikke er noget, man kan tvinges til, og det er sådan set det, der ligger i SF's forslag.

Vi mener, at i et demokratisk samfund skal kirke og stat være adskilt. Det er en lang debat, som det også er blevet nævnt heroppefra, men som jeg i bund og grund mener er underordnet i denne sammenhæng. I denne sammenhæng diskuterer vi alene, hvorvidt vi med lovgivning skal gribe ind over for de muligheder og de rettigheder, de enkelte religiøse samfund har.

Fru Rønn Hornbech spurgte, hvorvidt islamske trossamfund stod på nakken af hinanden for at få lov til at vie homoseksuelle. Det spørgsmål har fru Rønn Hornbech, så vidt jeg ved, stadig ikke fået noget svar på, og jeg er heller ikke sikker på, at jeg kan give et klart svar, idet jeg ikke har spurgt samtlige islamiske imamer; men jeg vil gå ud fra, at det er sådan, at det gør de ikke. Jeg går ud fra, at man har den samme holdning, som man har i den kristne kirke i Danmark.

Det er mig imidlertid faktisk ubegribeligt, at det skal være sådan, at folkekirken på den ene side og de islamiske trossamfund på den anden side skal blande sig i, hvilken lovgivning vi skal vedtage her i Folketinget. Jeg kan ikke forstå, at debatten i de to trossamfund skal være afgørende for, hvilke rammer vi vil lægge for diverse religiøse samfund i Danmark. Det må vel være sådan, at Folketinget selv tager stilling til, hvilken lovgivning Folketinget gerne vil vedtage, og så må de enkelte parter rundtomkring i samfundet tage stilling til, hvordan de har tænkt sig at udnytte de rammer.

Fru Rønn Hornbech anførte, at de muslimske samfund formodentlig ikke har tænkt sig at benytte sig af muligheden. Jeg synes sådan set, at modspørgsmålet skal være: Det er formodentlig rigtigt, og vi ved, at folkekirken ikke vil, men skal det forhindre andre i det? Skal det være sådan, at vi laver lovgivning ud fra den laveste fællesnævner? Hvis der er nogle, der ikke ønsker at benytte sig af forsamlingsfriheden, skal det så ikke være muligt for nogen som helst? Eller hvis nogle ikke ønsker at benytte sig af muligheden for at ytre sig frit, er der så ingen, der må gøre det? Det må vel være sådan, at frihedsbegrebet netop går ud på at lave de videst mulige rammer, og så kan det enkelte individ selv beslutte, i hvilket omfang vedkommende ønsker at benytte sig af dem.

Kl. 11.15

Enhedslisten mener, at staten skal blande sig mindst muligt i, hvad folk tror, og hvad folk ikke tror, og at debatten derfor bør foregå et andet sted end her i salen. Derfor kan Enhedslisten fuldt ud støtte SF's forslag.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu har jeg jo ved flere lejligheder konstateret, at forskellige ordførere fra Enhedslisten her i Folketingssalen har givet til kende, at man mener, at al religiøs tro er overtro. Den opfattelse har man lov at have, det er også en del af religionsfriheden. Men jeg vil altså vove at konkludere, at man er aldeles areligiøs.

Jeg vover alligevel et spørgsmål: Er fru Rosenkrantz-Theil fuldstændig uden forståelse for, at ægteskabet, der betragtes som en hellig handling, er et sakramente i nogle kirkesamfund, og at den opfattelse har noget med det trossamfunds egen selvforståelse at gøre? Og kan fru Rosenkrantz-Theil overhovedet ikke forestille sig, at hvis vi herfra gennemtvinger, at ethvert

trossamfund har mulighed for at vie homoseksuelle, ændres kirkens selvforståelse? Kan fru Rosenkrantz-Theil overhovedet ikke forstå det?

Det tror jeg ikke fru Rosenkrantz-Theil kan forstå. Men det er så, fordi fru Rosenkrantz-Theil er aldeles areligiøs og altså ikke forstår, at der er andre holdninger til frihed end hendes egen, i hvert fald hvis man har et kristent udgangspunkt.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg er overbevist om, at det pågældende trossamfund, der har den opfattelse af ægteskabet, ikke vil benytte sig af den mulighed, og derfor kan jeg sådan set ikke se, at det pågældende trossamfund vil få et problem.

Der er jo netop ikke tale om, at man påtvinger nogen noget som helst. Der er tale om, at man åbner en mulighed, som det så er op til det enkelte trossamfund at debattere, og er det rodfæstet i trossamfundet, at man mener, at et ægteskab alene kan foregå mellem kvinde og mand, tror jeg ærlig talt ikke, debatten vil tage særlig lang tid, for så er det jo netop, som fru Birthe Rønn Hornbech siger, en del af deres selvopfattelse, at et ægteskab kun kan ske på én måde, og derfor er det ikke nogen option i deres kirke.

Det må være en debat mellem medlemmerne, og den synes jeg ikke vi herinde skal blande os i, ligesom jeg ikke mener, at Folketinget skal blande sig i de indre anliggender i fagbevægelsen eller andre organisationer i Danmark, som måtte have bestemte opfattelser, uanset om de er anderledes eller mage til dem, vi har herinde.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg tror, fru Rosenkrantz-Theil sagde et sandt ord, da fru Rosenkrantz-Theil sagde, at hun ikke kan se, at der er noget problem. Men det kan jeg se at der bliver i det øjeblik, vi formulerer en regel her i Folketinget.

Når det drejer sig om folkekirken, tager jeg det som sagt ret roligt, for jeg er selv medlem, og jeg ved, hvad der vil ske; jeg tror, det kommer før eller senere. Men det er sådan set respekten for andre kirker, der har et mere ultimativt synspunkt, der er væsentligt, når det angår disse ting, og det er altså sådan, at når fru Rosenkrantz-Theil vil tvinge en lovtekst om, at indgåelse af ægteskab med juridisk gyldighed mellem homoseksuelle skal være en mulighed, ned over hovedet på et trossamfund, påvirker det efter

min opfattelse også det trossamfunds selvforståelse. Men det er kun en kommentar, for fru Rosenkrantz-Theil vil ikke kunne forstå det.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg er ganske simpelt uenig. Det er et spørgsmål om, at mit frihedsbegreb ikke er relativt, og det er et spørgsmål om, at mit frihedsbegreb ikke går efter laveste fællesnævner.

Mit frihedsbegreb går ud på, at man skal sikre befolkningen og foreninger en række rettigheder og en række rammer. Nogle har tænkt sig at benytte sig af de rettigheder, andre har ikke, men Folketingets opgaver er at sikre, at de rettigheder bliver opretholdt, og derfor har jeg en anden holdning.

Jeg mener ikke, der er tale om tvang. Det ville være tvang, hvis vi pålagde kirken og andre trossamfund at vie homoseksuelle, uanset om de anerkender homoseksuelle ægteskaber i deres religiøse opfattelse eller ej. Det ville være tvang, og det ville være et forslag, jeg stemte imod. Men jeg mener bestemt ikke, at vi fra Folketingets side skal begrænse de forskellige trossamfunds muligheder ved via lovgivning at sige, at det ganske simpelt ikke er en mulighed.

Det er altså et spørgsmål om, at jeg mener, at frihed går ud på, at man f.eks. har ytringsfrihed, forsamlingsfrihed, religionsfrihed etc. etc. etc., og at det er forskelligt, hvordan vi anvender de frihedsgrader. Det ville det også være, hvis vi gav denne frihedsgrad til diverse trossamfund på præcis samme måde, som vi har set, at ikke alle trossamfund i Danmark benytter sig af kvindelige præster, ligesom ikke alle trossamfund vier fraskilte, selv om det er tilladt ifølge lovgivningen. Jeg tror bestemt, at diverse trossamfund er i stand til selv at tage stilling til de ting, så det mener jeg ikke vi bør gøre for dem.

Kl. 11.20

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Fru Pernille Rosenkrantz-Theil siger så flot, at hun er areligiøs. Jeg vil sige, at hun efter min mening er yderst religiøs. Hun har bare en religion, hun ikke selv er klar over, og det er netop den, der kommer til udtryk i hendes absolutistiske frihedsbegreb.

Jeg vil spørge, om fru Pernille Rosenkrantz-Theil slet ikke kan se, at spørgsmålet om folkekirken, hvor kirke og stat jo for så vidt ifølge § 4 i grundloven er knyttet sammen, ikke er noget

religiøst forhold. Det er et historisk betinget, folkeligt forhold. 85 pct. af den danske befolkning tilhører den evangelisk-lutherske kirke, derfor er den folkekirke, og derfor angår kirkens sager Folketinget. Det er i respekt for en historisk virkelighed, som en religiøst fanatisk frihedsdyrker a la 1788 som fru Pernille Rosenkrantz-Theil slet ikke forstår, og derfor er det altså, at hun på grund af sin opfattelse af dette spørgsmål vil øve tvang mod folkekirken i frihedens navn.

Jeg forsøgte før at spørge fru Elisabeth Arnold, om hun ikke kunne forstå, at det, at man i 100 forældres navn vil fratage det enkelte forældrepar retten til selv at opdrage deres barn, er at øve voldtægt i frihedens navn. Fru Elisabeth Arnold sagde selv, at hendes evner var for begrænsede – det vil jeg nu bestemt ikke hævde – men jeg kunne jo spørge, om fru Pernille Rosenkrantz-Theil ikke er i stand til at forstå, at i hendes meget religiøse opfattelse af friheden ligger der en voldtægt af folkekirken, der bygger på en rent historisk ...

Første næstformand (Svend Auken):

Ja tak. Så er det ordføreren.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Nej, for i beslutningsforslaget ligger der sådan set, at de to forældre, som hr. Krarup omtaler, kan sige nej til, at retten skal udvides til at omfatte 100 forældre, og derfor forstår jeg ikke sammenligningen på samme måde, som fru Elisabeth Arnold ikke gjorde. Der ligger netop i forslaget, at de to forældre kan sige nej tak til muligheden for, at der bliver 100 forældre, og derfor er der tale om et frihedsbegreb og ikke tale om et tvangselement.

Så skal jeg i øvrigt tilføje, at jeg tror såmænd, at den eneste, der i dag har udtalt sig om mit religiøse udgangspunkt eller mangel på samme, er fru Birthe Rønn Hornbech, og jeg synes i øvrigt, det er irrelevant for denne debat.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg vil complimentere fru Pernille Rosenkrantz-Theil, for det var faktisk et begavet og relevant svar, at der kan siges nej. Men sagen er jo netop, at når man først har, om jeg så må sige, brudt folkekirkens ordening op ved i frihedens navn at gennemtvinge, at det, folkekirken selv har sagt nej til, skal der kunne siges ja til, har man dermed åbnet for den tvang, som helt givet vil kom-

me. I det øjeblik, muligheden er der, vil der naturligvis også være nogle, der vil bruge den, og dermed har man altså brudt folkekirkens frihed op.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Uden at vi skal gå ind i en længere sproglig debat, lægges der sådan set op til, at der *kan* siges ja, men ikke at der *skal* siges ja.

Det er ikke sådan, at man skal sige ja. Det er et spørgsmål om, man kan sige ja, og deri ligger den store forskel. Deri ligger faktisk forskellen på, om der er tale om tvang eller der er tale om frihed. I det øjeblik, Folketinget pålagde forskellige religiøse samfund, at de skulle gøre noget bestemt, ville jeg sådan set være enig med hr. Krarup, for så ville man påtvinge nogen noget, og så ville man træde frihedsbegrebet under føde. Men det er ikke tilfældet her. Det er faktisk fuldstændig klokkeklart, at man skal have mulighed for det, og jeg er overbevist om, at i de samfund, hvor man har den holdning til homoseksualitet, som hr. Krarup ofte giver udtryk for, vil man selvfølgelig blot afvise at anvende muligheden.

Første næstformand (Svend Auken):

Så siger vi tak til ordføreren og går videre til hr. Jann Sjursen.

Jann Sjursen (KD):

Kristendemokraterne afviser det af SF fremsatte beslutningsforslag, som vil give folkekirken og andre trossamfund mulighed for at medvirke ved indgåelse af registreret partnerskab.

Vi er selvfølgelig fuldt ud opmærksomme på, som forslagsstillerne også har gjort opmærksom på flere gange i løbet af debatten, at det, man ønsker, ikke er en forpligtelse for folkekirken og andre trossamfund, men en mulighed for at medvirke ved partnerskabsstiftelsen. Ikke desto mindre er det vores helt klare opfattelse, at hvis Folketinget vedtager dette beslutningsforslag, som efterfølgende vil blive udmøntet i lovgivning, vil det være en politisk indblanding i religiøse forhold for landets trossamfund og for folkekirken som sådan – en indblanding, som det ikke tilkommer Folketinget at foretage.

Kl. 11.25

Derfor er jeg sådan set meget enig i det, som kirkeministeren tidligere sagde i en kort bemærkning, nemlig at der faktisk er tale om et di-

rette politisk overgreb mod trossamfund, hvis Folketinget griber til sådanne handlinger. Alene det at tilvejebringe muligheden for, at folkekirken og andre trossamfund kan medvirke ved registrerede partnerskabsindgåelser, vil jo føre til enten anarki inden for de enkelte trossamfund med hensyn til, hvad de enkelte præster, imamer, og hvad det nu måtte være, kan få tilladelse til af kirkens ledelse, eller at trossamfundets ledelse på baggrund af Folketingets lovgivning vil føle sig tilskyndet til at tage spørgsmålet op og måske revurdere sin position.

Et fortilfælde i denne sammenhæng kan vel netop siges at være Folketingets beslutning i 1988, var det vistnok, vedrørende lov om registreret partnerskab. Der er ingen tvivl om, at hvis loven om registreret partnerskab ikke var blevet vedtaget, havde man ikke nedsat Thomsenudvalget i 1995, og så var biskopperne heller ikke kommet med deres udtalelse af 1997 om, hvordan folkekirken skal forholde sig til registreret partnerskab og til de ønsker, der blev fremsat på det tidspunkt om enten en kirkelig velsignelse eller en gudstjenestlig markering, eller hvad der nu var fremme i debatten på det tidspunkt i kølvandet på Folketingets beslutning om indførelse af registreret partnerskab.

Da vi ikke mener, at der skal udøves overgreb på trossamfund, kan vi ikke støtte SF's beslutningsforslag. Dertil kommer – det hører i øvrigt til Kristendemokraternes forhistorie på dette område – at i sin tid stemte vi jo ikke for lov om registreret partnerskab, og senere stemte vi heller ikke for udvidelsen af lovens anvendelsesområde.

Lige så vel som vi egentlig ikke ønsker, at det registrerede partnerskab skal sidestilles med ægteskabet, for så vidt angår retsvirkninger, vil vi selvfølgelig heller ikke pådatte andre trossamfund bare at åbne mulighed for, at man i denne sammenhæng skal drage tilsvarende konsekvenser af registreret partnerskab, som man gør af ægteskabet, når registrerede partnere har mulighed for at få partnerskabet indstiftet i en kirke eller et andet religiøst kultsted.

Hvorom alting er: Vores klare stillingtagen til dette beslutningsforslag, at det bør afvises af Folketinget. Uanset at det er forsøgt pakket ind i, at man alene vil åbne mulighed for, at folkekirken og andre trossamfund kan få tilladelse til at medvirke ved registreret partnerskabs indstiftelse, ville det være et overgreb fra Folketingets side at vedtage et sådant forslag.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg kan forstå på hr. Jann Sjursen, at hr. Jann Sjursen mener, det ville være utidig indgriben, hvis forslaget blev vedtaget. Jeg skal spørge hr. Jann Sjursen, om det samme gælder muligheden for kvindelige præster: Er det også utidig indblanding? Eller hvad med muligheden for at vie fraskilte? Er det også utidig indblanding?

Jeg skal også spørge hr. Jann Sjursen, om hr. Jann Sjursen mener, at kirken ikke selv er i stand til at tage stilling til, hvad den mener, og hvad den ikke mener. Mener hr. Jann Sjursen, at det til alle tider må være sådan, at Folketinget er bedst til at tage stilling til kirkens indre anliggender end kirken selv?

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KD):

For så vidt angår det sidste spørgsmål, mener jeg helt præcis, at så vel folkekirken som andre trossamfund, kristne som ikkekristne, selv er bedst til at tage vare på de spørgsmål. Det er netop også derfor, at der – som vi har hørt fra ministerens side – ikke har været én eneste henvendelse fra ét eneste trossamfund om, at man ønsker, at Folketinget tilvejebringer den mulighed, som SF vil tilvejebringe med sit beslutningsforslag, og derfor bygger Kristendemokraternes afvisning bl.a. på, at der ikke er noget trossamfund, der har bedt om, at vi åbner den mulighed, forslagsstillerne vil åbne.

Så kan man i øvrigt – men det er en mere historisk diskussion – diskutere, om der i f.eks. spørgsmålet om kvindelige præster faktisk ikke også var tale om et overgreb mod folkekirken. Det var jo Folketinget, der greb ind og lovgav, men på det tidspunkt var det ikke et kirkeligt ønske, at der skulles give tilladelse til kvindelige præster.

Kl. 11.30

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Vil det sige, at hr. Jann Sjursen i princippet mener, at vi burde rulle den lovgivning tilbage, hvad angår kvindelige præster, eller er det blot et spørgsmål om, at historien nu har bragt os så langt, at vi synes, det er så normalt med kvindelige præster, at vi ikke længere overvejer, at det, der engang åbnede en mulighed, skulle have været et frihedsindgreb?

Jeg skal spørge: Hvis hr. Jann Sjursen mener, at de enkelte trossamfund er bedst til selv at vi-

de, hvordan tingene hænger sammen internt i deres trossamfund, hvorfor så bevare denne lovgivning? Uanset hvad trossamfundene mener eller ikke mener på det her punkt, så har Folketinget en lovgivning, der forhindrer dem i at gøre noget, de kunne finde på at gøre i fremtiden. Og hvis vi er enige om, at trossamfundet ved bedst, så undrer det mig, at Kristendemokraterne har et ønske om at opretholde en lovgivning, som griber ind med hensyn til, hvilken bemyndigelse samfundet har.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KD):

Nu bliver ordet trossamfund i denne debat, i hvert fald sådan som jeg oplever det, brugt sådan lidt i flæng. Hvis vi taler om folkekirken, kan det være de enkelte folkekirker, det kan også i den sammenhæng være, hvad den enkelte præsts holdning er til det her spørgsmål, og det kan være folkekirken som helhed, hvor vi jo så bl.a. har biskopperne, der har udtalt sig om spørgsmålet om, hvilke konsekvenser en folkekirke skulle drage af det registrerede partnerskab. Man nåede frem til en ordning med en mulighed for en gudstjenestelig markering af det registrerede partnerskab, og det er så det.

Når jeg nævner den forskel, er det jo, fordi der heri altså også ligger en respekt fra Kristendemokraternes side f.eks. for, at det er biskopperne, der i en folkekirkelig sammenhæng søger svar på de udfordringer, der måtte komme enten fra det omgivende samfund eller fra præster eller fra Folketinget, eller hvad det måtte være, i form af udtalelser og deslige, og det har vi sådan set respekt for.

Første næstformand (Svend Auken):

Så siger vi tak til hr. Jann Sjursen.

Inden ordføreren for forslagsstillerne får ordet, har kirkeministeren bedt om ordet for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Det var blot lige for at opsummere, hvordan tilstandene så er i dag på det her område.

Loven om registreret partnerskab bliver vedtaget i 1989. På baggrund af den lov nedsætter biskopperne så i 1995 Thomsenudvalget, som skal se på ritualer for velsignelse af registrerede partnerskaber og ikke, sådan som Socialdemokratiets ordfører tidligere havde forstået det, på

en mulighed for at indføre en registreret partnerskabsmyndighed i folkekirken.

Udvalget bliver så færdig med sit arbejde, og på baggrund af det udtaler biskopperne sig. Det, de kommer frem til, er, at der skal være mulighed for en gudstjenestelig markering, altså ikke en kirkelig velsignelse, men en gudstjenestelig markering af et registreret partnerskab. De begrundet det med følgende, og det er et citat fra deres udtalelse i 1997:

»Hensynet til samme kirkelige fællesskab indebærer, at der må være mulighed for at imødekomme et ønske om en gudstjenestelig markering af indgåelse af registreret partnerskab.«

Jeg synes, det er utrolig vigtigt – og det vil jeg altså også bede forslagsstillerne om at lægge sig på sinde – at lægge mærke til udtrykket hensynet til samme kirkelige fællesskab. Det er netop hensynet til, at folkekirken er så rummelig og skal være så rummelig, at man skal forsøge at forene de synspunkter, der er, på en måde, så alle de forskellige fortolkninger af den evangelisk-lutherske tro kan blive i folkekirken.

Derfor var det kompromiseret. Og der er ikke på baggrund af det og siden 1997 kommet et fornyet ønske fra trossamfundene, heller ikke fra folkekirkens side, om at få ændret på loven.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det ordføreren for forslagsstillerne, hr. Kamal Qureshi.

Kamal Qureshi (SF):

Jeg takker for debatten, som jeg synes har været meget vidt omkring, og som har indeholdt mange interessante og principielle diskussioner.

Der er ingen tvivl om, at vi fra vores side har haft til hensigt at åbne mulighed for – jeg understreger: at åbne mulighed for – hvilket kirkeministeren også ved flere lejligheder har trukket frem, at trossamfund kan medvirke ved indgåelse af registreret partnerskab. Ordet tvang er jeg sikker på slet ikke er nævnt en eneste gang i det her forslag.

Kl. 11.35

Det, der er afgørende for os, er selvfølgelig, at i det øjeblik vi bliver gjort opmærksom på, at der eksisterer et paradoks, hvor lovgivningen hindrer trossamfundene i at kunne vie homoseksuelle, uanset om trossamfundene skulle have et sådant ønske eller ej, vil vi fra SF's side gerne fjerne denne lovgivningsmæssige, juridisk-politiske indblanding i trossamfundenes mulighed for at kunne medvirke ved indgåelse

af sådanne registrerede partnerskaber, sådan at det bliver trossamfundene selv, der suverænt kommer til at afgøre, om de vil det eller ej.

Så bliver det nævnt, at det vil åbne op for en debat, fordi man så ikke længere vil kunne læne sig op ad en lovgivning og sige, at det er ulovligt i dag at gøre det, og derfor behøver vi ikke at forholde os til en diskussion.

Det er meget muligt, at det er sådan, det er vi opmærksomme på, men vi mener absolut ikke, at det er et problem, hvis det her forslag åbner op for en debat. Jeg synes, det er fint, at der bliver åbnet op for en debat.

Trossamfundene kan til enhver tid vælge, og vi er sikre på – og det har ministeren ret i – at hovedparten af trossamfundene ikke vil benytte sig af denne mulighed. Det er vi helt opmærksomme på at de ikke vil. Derfor er det netop med forslaget hensigten at åbne muligheder for det, ingen tvang er involveret, fordi vi selvfølgelig er opmærksomme på, at det er noget, trossamfundene selv skal afgøre om de vil eller ej.

Så har fru Birthe Rønn Hornbech spurgt, hvorvidt vi har kendskab til muslimske trossamfund, som skulle have et sådant ønske om at benytte sig af en sådan lovgivning, eller om de skulle have et ritual for homoseksuelle vielser eller ej.

Jeg er ikke bekendt med, at der eksisterer nogle sådanne vielser, men jeg vil heller ikke stille mig op og sige, at de slet ikke eksisterer, for jeg er ikke helt klar over, om de enkelte muslimske trossamfund i Danmark i dag benytter sig af de her muligheder eller ej.

Men jeg vil også godt understrege, at det jo ikke har været en del af vores overvejelser i forbindelse med at fremsætte forslaget eller undlade at fremsætte forslaget, fordi vi jo i sidste instans netop mener, at det må trossamfundene selv afgøre.

Hvis de vil have et ritual, så kan de gøre det, men hvis de ikke vil have det, kan de lade være. Hvis de vil vie homoseksuelle, kan de gøre det, hvis de ikke vil, kan de lade være.

Så forslaget som sådan giver frihed til, at trossamfundene kan benytte sig af det. Derfor er det reelt set ikke afgørende, om det ene eller det andet af trossamfundene allerede har ritualer eller ej, for det er sådan set ikke en del af beslutningsforslaget for os.

Jeg vil takke for Socialdemokraternes og De Radikales støtte til forslaget, og så selvfølgelig også takke for debatten.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg vil også godt sige tak for debatten. Jeg synes klart, den har afsløret – og det synes jeg egentlig er velgørende – hvor forskellige vore frihedsbegreber er, og hvor forskelligt grundlaget for vores dannelse af frihedsbegrebet er.

Jeg vil godt sige, at som medlem af folkekirken føler jeg det forslag som et overgreb. Jeg har som medlem af folkekirken fulgt denne debat i detaljer. Jeg ved, hvilke vanskeligheder det også vil give; det skal gennemtænkes, hvis man skal have en sådan ordning inden for den danske folkekirke.

Jeg er sikker på, at man får den, også inden for en overskuelig årrække, og så vil folkekirken til den tid komme med et forslag, der er velgennemtænkt, om, hvordan man vil klare det med de to forskellige ritualer, hvis det er det, man vil. Så kan man tage stilling i Folketinget på baggrund af folkekirkens forslag, og så kan det meget vel være, at jeg vil stemme for til den tid.

I dag er der nogle, der ønsker det, også biskopper, som så alligevel er med i fællesudtalelsen, og vi ved, at de egentlig har et andet ønske, men altså netop har fundet, at den fælles udtalelse var det rigtige.

Kl. 11.40

Det er den velmotiverede, velovervejede og gennemtænkte udtalelse og det kristelige nej, det folkekirkelige nej, som hr. Kamal Qureshi med et pennestrøg vil tilsidesætte.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Jeg har fuld respekt for fru Birthe Rønn Hornbechs holdning, og mit frihedsbegreb kan også rumme, at folk kan være uenige i det fremsatte forslag. Jeg kan også konstatere, at der er andre af de tilstedeværende, som også er medlemmer af folkekirken, som ikke mener, at det er et overgreb, men tværtimod mener, at det her vil være et godt forslag, som de gerne vil støtte. Sådan må det selvfølgelig nødvendigvis være, at folk med den selv tro, de nu har, og de holdninger, de har, vil være for eller imod politiske beslutninger.

Men først og fremmest vil jeg igen understrege, som flere også har gjort opmærksom på, at det her er en mulighed, det er ikke på nogen måde en tvang. Men det er klart, at mener man, at det at få øget frihed er en tvang og et indgreb, mener man, at f.eks. det, at trossamfund kan benytte sig af kvindelige præster, er et indgreb og en tvang, så kan jeg godt forstå, at man også me-

ner, at det her forslag er en tvang. Men det er jeg uenig i.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu må jeg kun spørge to gange, så jeg vil lade det med de kvindelige præster ligge. Men det er jo en anden sag, for det drejer sig om menighedsrådets direkte ret til at vælge, altså beslutningen om, hvem der skal være præster.

Men jeg vil godt sige, at jeg føler, at det her er en foragt over for muslimerne. Jeg vil godt spørge hr. Kamal Qureshi: Hvem er det, hr. Kamal Qureshi med dette forslag vil gavne? Vi har jo set, hvordan muslimer i Danmark viser en foragt for homoseksuelle, som jeg må tage voldsomt afstand fra, men som vi ved eksisterer. Vi ved, at der er dødsstraf for at være homoseksuel i nogle islamiske lande.

Er sandheden i virkeligheden, at hr. Kamal Qureshi ikke kan lide homoseksuelle og ikke vil være ved, at der er en forskel, og derfor skal det hele gøres ens? Man kunne godt få det indtryk, at hr. Kamal Qureshi og forslagsstillerne overhovedet ikke kan tage det naturligt, at der altså er nogle mennesker, som er blevet homoseksuelle, og nogle, der er blevet heteroseksuelle. Den forskel accepterer jeg fuldstændig, men det gør altså ikke menneskene ens seksuelt set. I øvrigt er jeg fuldkommen ligeglad med deres seksuelle observans.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Sådan kan rollerne jo nogle gange interessant nok blive byttet rundt, sådan at det nu er fru Birthe Rønn Hornbech, der argumenterer for de mest reaktionære muslimers ret til at være reaktionære. Sådan er det. Også det kan jeg godt rumme.

Men jeg er da ikke et øjeblik i tvivl om, at der er muslimer, som kan have foragt for homoseksuelle. Og jeg er heller ikke i tvivl om, at der også er kristne, der har foragt for homoseksuelle. Og jeg vil da meget gerne invitere fru Birthe Rønn Hornbech til at deltage sammen med mig i den årlige parade af homoseksuelle, som også i år vil blive afholdt i København, hvor jeg de sidste to gange er gået med. Der synes jeg, det ville være hyggeligt, hvis fru Birthe Rønn Hornbech havde lyst til at gå sammen med mig i paraden. Så kan vi begge to markere, at vi har respekt for homoseksuelle.

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Nu har hr. Kamal Qureshi ikke rigtig kunnet fornemme, at der har været et pres fra muslimske kredse for at få det her forslag gennemført. Så vil jeg da spørge, om det så er hr. Kamal Qureshis fornemmelse, at de muslimske kredse, han færdes i, vil juble, hvis det her forslag skulle blive vedtaget?

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Jeg kan afsløre for hr. Per Dalgaard, at der heller ikke har været noget pres fra kristne kredse for at få det her forslag gennemført. Men jeg vil så igen slå fast over for hr. Dalgaard, at det her forslag ikke er fremsat som et eller andet, der skulle imødekomme et ønske fra nogle trossamfund. Det her forslag er rent faktisk en åbning, en frihedstankegang, hvor vi siger: Lad dog trossamfundene selv afgøre, hvordan de vil benytte sig af det, og hvis de ikke vil, kan de lade være. Men hos os i SF adskiller vi tro fra politik. Tro og politik er adskilt. Vi sidder ikke og blander os i folks tro med politiske indgreb.

Kl. 11.45

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Hr. Kamal Qureshi er sikkert overbevist om og er måske endda glad for, at hvis det her forslag bliver vedtaget, vil det være et yderligere element i de muslimske kredsers opfattelse af, at det danske samfund sådan set er noget forfærdeligt skidt, som ikke er værd at beskæftige sig med, og som rent faktisk er dårligt i enhver henseende.

Man kunne egentlig spørge, om det er en bevidst hensigt at skabe så mange dårligdomme i det danske samfund eller rettere sagt forhold eller frihedsbegreber, om man vil, som kan medføre, at de muslimer, der findes her, hader det danske samfund endnu mere, end de gør i dag.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Jeg er ikke i tvivl om, at hr. Per Dalgaard og en del reaktionære muslimske kredse vil kunne blive enige om, at de frihedsrettigheder, vi i Danmark har til homoseksuelle, er noget forfærdeligt noget. Sådan må det jo være.

Hvis det fører til, at der er personer, som ikke er enige i de frihedsrettigheder, vi giver homoseksuelle, som ikke bryder sig om det danske

samfund, uanset om det så er kredse i Dansk Folkeparti eller muslimske kredse, så er det sådan, for der må jo gerne være politisk uenighed i Danmark om, hvordan vi mener at det danske samfund skal indrettes.

Det, vi fra SF's side fremsætter, er et billede af det samfund, som vi gerne vil have, og som også indeholder frihedsrettigheder til homoseksuelle.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Det, der får mig til at stille et enkelt spørgsmål til hr. Kamal Qureshi, er den næstsidste bemærkning om, at man i SF ikke blander tro og politik sammen.

Så er det, jeg vil spørge: Hvad har vi diskuteret i den sidste time og 47 minutter? Det er jo netop et forslag, som blander tro og politik sammen, og som af mange opfattes – rigtigt eller forkert, det må den enkelte selv tage stilling til – som et slag i ansigtet i forhold til den religiøse overbevisning, de har. Det er det, SF og hr. Kamal Qureshi tilsyneladende ikke vil acceptere, men for masser af trossamfund, for masser af mennesker i dette land af forskellig religiøs observans, opfattes det næsten som et slag i ansigtet, hvis man vedtager det.

Hvis det ikke er at blande tro og politik sammen, når det er noget, vi diskuterer i det danske Folketing, og når det er noget, der skal fremsættes som et lovforslag, har jeg svært ved at se, hvad det er man ikke må blande sammen.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Principielt kan jeg godt give hr. Helge Adam Møller ret i, at der er nogle, der kan have den opfattelse, at det er at blande sig, fordi det at få frihed kan være et indgreb – det er også det, andre har anført – og det er en holdning, jeg godt kan forstå at man kan have.

Men det er noget andet, end hvis et samfund f.eks. vælger at sige, at man ikke vil straffe homoseksuelle for at være homoseksuelle. Det er selvfølgelig noget, som religiøse grupper i det pågældende samfund kan være meget, meget stærkt imod. Jeg er fuldstændig indforstået med, at der er religiøse grupper i Danmark, som synes, at det er et indgreb, at vi i Danmark har mulighed for at få registreret partnerskab, men sådan må det være.

Jeg mener ikke, at det her er et indgreb i den forstand, for det giver frihed for det enkelte trossamfund til, om de vil benytte sig af det eller ej.

Men jeg er helt med på, at frihedsrettigheder godt kan blive betragtet som et indgreb fra kredse af religiøse mennesker. Det er jeg fuldt indforstået med.

Første næstformand (Svend Auken):

Hr. Helge Adam Møller ønsker ikke flere bemærkninger, så siger vi tak til ordføreren.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Første næstformand (Svend Auken):

Inden den næste sag vil jeg lige sige, at jeg tror, vi kan nå at høre ministerens tale nu, inden vi holder frokostpause.

Efter ønske skal jeg fastsætte en taletid for ordførerne på 10 minutter i første omgang og 5 minutter i anden omgang.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 227: Forslag til lov om ændring af medieansvarsloven.

Af Søren Krarup (DF) m.fl.
(Fremsat 13/4 2004).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Dette lovforslag fra medlemmer af Dansk Folkeparti vedrører nogle centrale dele af medieansvarsloven, nemlig reglerne om genmæle og om Pressenævnets sammensætning.

Med hensyn til genmålet fremgår det, at forslagsstillerne ønsker en let adgang til genmæle og ønsker, at et genmæle får en tilstrækkelig

fremtrædende placering i mediet. Forslagsstillerne ønsker desuden via en adgang til såkaldt berigtigelse at pålægge massemedier en pligt til at berigtige urigtige faktiske oplysninger.

Kl. 11.50

Medieansvarsloven, der bygger på Medieansvarsudvalgets grundige betænkning, indeholder allerede regler om genmæle. Reglerne går ud på, at en person kan kræve et genmæle optaget i et massemedie, hvis urigtige oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen skade, er blevet bragt i massemediet. Genmælets indhold skal indeholde de faktiske relevante oplysninger, og indholdet må ikke være retsstridigt. Et sådan genmæle skal efter loven offentliggøres vederlagsfrit af det pågældende massemedie uden unødigt forsinkelse og skal bringes på en så fremtrædende måde, som det efter omstændighederne med rimelighed kan forlanges.

Umiddelbart har jeg vanskeligt ved at se, at der er behov for at ændre disse regler, men jeg vil naturligvis gerne medvirke til at søge dette nærmere afklaret under udvalgsbehandlingen.

Jeg har umiddelbart også svært ved at se behovet for at indføre særlige regler om såkaldt berigtigelse. De gældende regler om genmæle giver netop klageren mulighed for at komme til orde i massemediernes med sin opfattelse af sagen og dermed få berigtiget urigtige faktiske oplysninger.

Hertil kommer, at det enkelte medie allerede i dag skal berigtige urigtige meddelelser, når det får kendskab til fejl af betydning. Det fremgår af de vejledende regler om god presseskik og er på den baggrund således allerede en del af medieansvarsloven og dermed Pressenævnets kompetence.

Under alle omstændigheder vil det ikke være rigtigt at ændre reglerne om genmæle uden forudgående inddragelse og høring af de berørte organisationer.

Hvis et massemedie afslår at bringe et genmæle, kan afslaget indbringes for Pressenævnet. Forslagsstillerne ønsker i den forbindelse at ændre medieansvarslovens bestemmelser om Pressenævnets sammensætning, således at der bliver flere repræsentanter for offentligheden. Endvidere foreslås det at indføre regler om, at en klager skal gøres bekendt med et massemedies udtalelse i forbindelse med klagesagen og have mulighed for at kommentere den.

I dag består Pressenævnet af en formand, en næstformand og seks andre medlemmer, hvoraf to repræsenterer Dansk Journalistforbund, mens